

STUDIECENTRUM RECHTSPLEGING
TRAINING AND STUDY CENTRE FOR THE JUDICIARY

OPENBAAR MINISTERIE

Jaarverslag SSR 2016

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Algemeen beeld Openbaar Ministerie en Rechtspraak	4
3. Opleidingsterreinen SSR	5
3.1 Bestuursrecht.....	5
3.2 Civiel recht	6
3.3 Personen- en familierecht	12
3.4 Strafrecht	14
3.5 Initiële opleidingen.....	19
3.5.1 Initieel ZM	19
3.5.2 Initieel OM.....	20
3.6 Leiderschapsontwikkeling.....	22
3.6.1 Leiderschapsontwikkeling ZM.....	22
3.6.2 Leiderschapsontwikkeling OM.....	23
4. Bijzondere thema's en activiteiten	27
4.1 iSSR.....	27
4.2 Internationaal	30
4.3 Events.....	32
4.4 Integriteit	35
4.5 Bijdrage aan KEI	36
5. Organisatie SSR.....	38
5.1 Over SSR.....	38
5.2 Governance	38
5.3 Opleidingsvisitatie Rechtspraak.....	39
5.4 Communicatie SSR	40
5.5 Organisatiestructuur SSR	41
5.6 Managementparagraaf.....	42
6. Kengetallen en beheer	46
6.1 Productie 2016.....	46
6.2 Medewerkers en Raio's	48
Bijlage 1 Gegevens Raio's	50
Bijlage 2 Productiecijfers	53

1. Voorwoord

2016 was voor SSR het jaar waarin de initiële opleidingen voor ZM (rio) en OM (oio, adjunct-officieren en assistent-officieren) verder zijn doorontwikkeld en tegelijkertijd meer stabiliteit hebben gekregen. Er is veel gebeurd op het gebied van onderwijsvernieuwing, hetgeen onder andere tot een nieuwe digitale leeractiviteit heeft geleid waarin digitalisering en samenwerking met KEI samenkwamen. De waardering voor SSR-leeractiviteiten bedroeg in 2016 gemiddeld een 8, evenals in 2015.

SSR bracht wederom een breed curriculum aan leeractiviteiten uit ten behoeve van de Permanente Educatie, alsmede leiderschapstrajecten op alle niveaus in de Rechtspraak. Vanaf het najaar is de opdracht van twee leergangen voor het OM uitgebreid naar een nieuw samenhangend pakket van leiderschapsleergangen voor alle categorieën leidinggevenden binnen het OM. Ook bracht SSR een aantal events dat de rechterlijke macht op actuele thema's op scherp zette. Er zijn bestuurlijke gesprekken gehouden met alle gerechts- en parketbesturen. De gesprekken met de gerechtsbesturen ondersteunen de bevindingen van de opleidingsvisitatiecommissie Rechtspraak en geven richting aan de wijze waarop SSR invulling zal gaan geven aan de aanbevelingen van de commissie.

Daarnaast is de bedrijfsvoering van SSR intern verbeterd doordat de teams op vakgebied zijn ingedeeld en alle werkprocessen zorgvuldig zijn beschreven. Vanaf het voorjaar van 2016 vindt in dit verband teamcoaching plaats, om het (samen)werken in deze nieuwe context te ondersteunen. Ook is er intern meer aandacht voor leiderschap.

In 2016 heeft SSR in totaal ruim 1550 leeractiviteiten uitgevoerd met meer dan 22.500 deelnemers en heeft daarmee een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de Rechtspraak en het OM geleverd. De groei in aantal activiteiten en aantal deelnemers van de afgelopen jaren blijft doorzetten. Daarnaast zijn vele internationale delegaties ontvangen, programma's voor diverse werkbezoeken voorbereid en uitgevoerd en is de opleidingsvisitatiecommissie professioneel ontvangen en ondersteund in haar werk. In Europees verband heeft SSR haar activiteitenaanbod verder kunnen intensiveren en uitbreiden met behulp van fondsen van de Europese Commissie.

Van alle activiteiten in 2016 doen we hieronder verslag. Een welgemeend woord van dank aan allen die aan het welslagen van het werk van SSR hebben bijgedragen!

Het College van Bestuur,

Mevrouw mr. R.H.M. Jansen MPA en mr. drs. Remco van Tooren MPA

2. Algemeen beeld Openbaar Ministerie en Rechtspraak

In 2016 hebben bij het OM diverse thema's een rol gespeeld die een impact op SSR hebben. Overigens kan van al deze thema's worden gesteld dat zij doorwerken in 2017 en de jaren daarna. Het gaat om het project Strafvordering 2020, het voorgenomen besluit van het College van PG's over het afschaffen van de individuele docentenvergoeding, versterkte aandacht voor leiderschapsontwikkeling en aandacht voor bewustwording van integriteitsthema's.

Binnen de Rechtspraak vormde het vaststellen van de Professionele Standaarden en de gevolgen van de invoering daarvan een zeer belangrijk thema, dat eveneens in 2017 en verder aandacht van SSR zal vragen. Andere thema's met invloed op het werk van SSR waren het (inmiddels ingetrokken) wetsvoorstel Organisatie hoogste bestuursrechtspraak, (evenals voorgaande jaren) het programma KEI, de opleidingsvisiteatie, alsmede de door de Raad voor de rechtspraak geïnitieerde discussie over individuele docentenvergoedingen. SSR heeft tevens met belangstelling kennisgenomen van het rapport Naar een vitale organisatie.

3. Opleidingsterreinen SSR

3.1 Bestuursrecht

Inleiding

De wetgevingstrajecten die het kabinet Rutte II in gang heeft gezet, zijn in 2016 tot wasdom gekomen. Daarop heeft SSR ingespeeld door voor die trajecten leeractiviteiten te ontwikkelen, zodat rechters en juridisch medewerkers voldoende geschoold zijn om besluiten op grond van deze nieuwe wetten te toetsen. Daarnaast heeft team bestuursrecht verschillende leeractiviteiten gemoderniseerd. Dit door meer gebruik te maken van blended learning in bestaande leeractiviteiten, geheel nieuwe digitale e-learningmodules te ontwikkelen, MIJN SSR uit te bouwen en webcolleges aan de videobibliotheek toe te voegen. Zo zijn in 2016 zowel webcollege Wmo als webcolleges over het besluit-begrip en het begrip bestuursorgaan in de Algemene wet bestuursrecht aan de videobibliotheek toegevoegd.

Afstemming gerechten

2016 begon met de, ondertussen traditionele, programmaconferentie. De communicatie tussen SSR en de gerechten is een punt van aandacht. SSR wil aansluiten bij de leerbehoeften van de gerechten en producten ontwikkelen die de gerechten willen. Ook in 2016 was de programmaconferentie daar weer het belangrijkste moment voor. Op deze conferentie overlegt team bestuursrecht, bestaande uit de lector, de cursusmanagers en de teamassistenten, met de opleidingscoördinatoren bestuursrecht van de rechtbanken, voorzitters van expertgroepen, vertegenwoordigers van het LOVB, LOVBel en het landelijk stafbureau en andere genodigden. Deze conferentie levert een schat aan informatie op, die door het jaar heen wordt aangevuld door vragen vanuit de gerechten en door SSR zelf geïnventariseerde onderwerpen. Met die informatie wordt het bestuursrechtelijk curriculum van SSR verder aangepast en uitgebouwd of, waar nodig, ingeperkt.

Themadagen

Dat alles heeft in 2016 geleid tot het ontwikkelen van een viertal themadagen. De themadag over de nieuwe Natuurbeschermingswet is verplaatst naar 19 januari 2017 door het uitstel van de inwerkingtreding. In 2016 is daarover intensief contact geweest met de inleiders voor deze dag, mede gelet op de laatste aanpassingen in de wet. Verder is ook dit jaar weer een themadag georganiseerd met de titel "Tussen bestuurs- en strafrecht", waarbij bestuurs- en stafrechters elkaar ontmoeten over een thema dat beide aangaat. Verder is een themadag georganiseerd over de Verklaring Omtrent het Gedrag en de wet Bibob. Ook heeft team bestuursrecht meegewerkt aan de inhouse-studiedagen van de RechtbankRotterdam en daarvoor workshops georganiseerd. Ten slotte mag zeker niet onvermeld blijven de Dag voor de Belastingrechtspraak, die voor de vierde keer georganiseerd is. Deze dag mag ondertussen wel een traditie worden genoemd, evenals de ludieke afsluiting van die dag.

Nieuwe leeractiviteiten

In 2016 zijn diverse nieuwe leeractiviteiten ontwikkeld. Zo is, in verband met de grote instroom van nieuwe juridisch medewerkers bij de bestuursrechtelijke teams van de gerechten, een leeractiviteit *Schrijven van een bestuursrechtelijke uitspraak voor JM* ontwikkeld. Deze is een groot succes. In 2016 alleen al waren hiervan vier uitvoeringen. Verder is voor het vreemdelingenrecht een leeractiviteit "Dublin basis" ontwikkeld. Veel vreemdelingenzaken gaan immers over vreemdelingen die ergens anders de Europese Unie zijn ingekomen en daarom onder de Dublin-verordening vallen. Verder was begin 2016 de verwachting dat in de tweede helft van dat jaar zeer veel vreemdelingenzaken naar de rechtbanken zouden komen; zo veel, dat rechters en juridisch medewerkers die in het

verleden vreemdelingenzaken hebben gedaan, deze weer zouden gaan doen. Om deze groep snel op vlieghoogte te brengen, heeft SSR in samenwerking met de Rechtbank Amsterdam twee volledig digitale e-learningmodules ontwikkeld, één voor asielzaken en één voor zogenaamde reguliere vreemdelingenzaken. Het aantal zaken bij de rechtbanken is echter niet in die mate toegenomen als werd verwacht.

Een heel ander onderwerp waar in 2016 een begin mee is gemaakt, zijn de belastingtoeslagen. Het betreft de huur- en zorgtoeslag, maar ook de kinderopvangtoeslag. Voor deze zaken is gestart met het ontwikkelen van een leeractiviteit; het ontwikkelen zal in 2017 worden voortgezet. Een leeractiviteit die wel al helemaal is ontwikkeld en begin 2017 zijn eerste uitvoering zal krijgen, is de leeractiviteit "Uitspraken schrijven belastingrecht, verdieping". Het team bestuursrecht heeft hiermee ingespeeld op de behoefte, vooral bij belastingrecht, aan meer verdieping in het schrijven. In het omgevingsrecht is een nieuwe leeractiviteit over de Milieueffectrapportage opgezet. Ten slotte heeft team bestuursrecht in 2016 een nieuwe leeractiviteit Bijzondere Bijstand en Volksverzekeringen ontwikkeld (eerste uitvoering in 2017).

Revisie bestaande leeractiviteiten

Verder heeft team bestuursrecht in 2016 een aantal curricula gereviseerd. De revisie van het curriculum Omgevingsrecht is afgerond. Dat curriculum is aangepast aan de nieuwe Omgevingswet. Het is opgezet met als uitgangspunt een leeractiviteit omgevingsrecht basis. Daar wordt de systematiek van het omgevingsrecht uitgelegd. Daarnaast is voor elk van de belangrijkste elementen van het omgevingsrecht, te weten bouwen, milieu en handhaving, eveneens een basiscursus ontwikkeld. In 2017 zal verder worden gegaan met uitbouw naar de verdiepende leeractiviteiten. De invoering van de Omgevingswet wordt niet voor 2019 verwacht, dus er is nog tijd. Dat kan niet worden gezegd van de nieuwe Natuurbeschermingswet. Deze treedt per 1 januari 2017 in werking. Naast de al eerder genoemde themadag is ook het curriculum van de SSR-cursussen aangepast op de nieuwe wet. Verder heeft een beperkte revisie plaatsgevonden van de leeractiviteit Veehouderij en de leeractiviteit Bewijsregels, zowel basis als verdieping. Bovendien zijn in het zogenaamde sociale domein de curricula van de leeractiviteit Bestuurlijke boete en Participatiewet aangepast en is het tijdsbeslag daarvan uitgebreid van respectievelijk een naar twee dagen en van twee naar drie dagen.

Ten slotte

Vele nieuwe ontwikkelingen in het bestuursrecht zijn in 2016 omgezet in leeractiviteiten, om rechters en juridisch medewerkers up-to-date te houden. Daarnaast heeft het team bestuursrecht er met de andere medewerkers van SSR voor gezorgd dat in totaal bijna 200 uitvoeringen van leeractiviteiten bestuursrecht hebben kunnen plaatsvinden.

3.2 Civiel recht

Inleiding

In verband met de omvang van het civielrechtelijke aanbod is het verslag verdeeld over verschillende onderdelen binnen het civiel recht.

Samenwerking met gerechten

In 2015/2016 hebben de lector en de teamleider bezoeken gebracht aan alle gerechten om de civiele leerbehoefte te inventariseren, de visie en doelstellingen van SSR uit te leggen en ervaringen te delen. Hiervoor is contact gelegd met alle afdelingsvoorzitters/teamvoorzitters en hen is gevraagd om allen die zich bij civiel met opleiding en ontwikkeling bezighouden ook te vragen aanwezig te zijn. Deze bezoeken hebben het netwerk van contacten verstevigd en veel input opgeleverd voor nieuwe activiteiten. Daarnaast is regulier contact met de Kenniscentra en zijn ook de expertgroepen betrokken bij input en aanbod. Ook

(bijzonder) hoogleraren uit het hooglerarennetwerk zijn betrokken en bevestigd. Vanzelfsprekend is contact onderhouden met het LOVCK en LOVCH, onder meer door tijdens een vergadering van het DB aan te sluiten.

Zittingsvaardigheden

In 2016 zijn de Masters *Mondelinge behandeling, professionele ontmoeting* en *Supervisie zittingsvaardigheden* gereviseerd. Deze Masters zijn in lijn gebracht met de opzet van de initiële leerlijn zittingsrechter. Daarbij is nauwlettend gekeken naar overlap en de positionering van de verschillende activiteiten binnen het cluster zittingsvaardigheden.

De Masters *Besliskunde voor civilisten*¹ is nieuw ontwikkeld met het doel bewustwording te creëren en inzichten te geven over individuele en collectieve oordeels- en besluitvorming, zoals bekend uit de cognitieve en sociale psychologie. Daarbij worden aan de deelnemers concrete aanknopingspunten geboden tot verbetering van de dagelijkse praktijk van het beslissen. De eerste uitvoering vindt plaats op 3 februari 2017.

Voor de Master *De Kunst van het schikken* is een docententeam gevormd en de eerste bespreking daarmee heeft plaatsgevonden. De eerste uitvoering wordt verwacht in september 2017.

De ontwikkeling van de Master *De mondelinge behandeling, meervoudig* heeft enige tijd stilgelegen. Een eerste uitvoering wordt voorzien in het najaar van 2017.

Daarnaast is de verdiepingscursus *De mondelinge behandeling, verdieping* ontwikkeld, waarbij is voortgebouwd op het onderwijskundige concept van de basiscursus, die zeer positief wordt geëvalueerd. In 2017 zijn twee uitvoeringen gepland.

Naar concept van het aanbod in de hoofdfase van de Rio-opleiding is *De (kanton)rechter in de ogen van partijen* in voorbereiding, een nieuwe leeractiviteit waarin professionele procespartijen met rechters in gesprek gaan vanuit hun blik op de (kanton)rechter. Het doel hierbij is dat deelnemers zich meer bewust worden van hoe het rechtelijk handelen en optreden ter zitting door procespartijen wordt ervaren. Daarbij gaat het ook om de roloppvatting van de rechter, meer actief of meer lijdelijk, en de mogelijke percepties daarvan in het licht van onpartijdigheid en effectiviteit. De verwachte eerste uitvoering is in mei 2017.

Buiten het jaarplan om zijn de leeractiviteiten *Compareren voor Rio's en so's* en *Enquêteren voor Rio's en so's* gereviseerd aan de hand van de wijzigingen die KEI met zich brengt. Dit heeft mede geleid tot aanpassing van de titels naar *De Mondelinge behandeling* en *Het horen van getuigen*.

Procesrecht

Er is een e-learning module ontwikkeld over het Burgerlijk procesrecht. Bij deze geheel digitale leeractiviteit doen deelnemers (zowel Rio's als beginnend rechters en jm'ers) basiskennis op over het burgerlijk procesrecht aan de hand van teksten en webcolleges (waaronder over waarheidsvinding, BIK, wettelijke rente en griffierecht) met zowel gesloten als open vragen om zichzelf te toetsen.

Samen met bestuursrecht is een invulling bepaald voor de *Themadag getuigen- en deskundigenbewijs*. Eerst is onderzocht hoe deze themadag een zinvolle aanvulling zou vormen op hetgeen binnen de KEI-opleiding zou worden ontwikkeld. Thans worden docenten aangezocht en de themadag wordt gepland in de tweede helft van 2017.

Een webcollege in verband met de *Herziening van het inzagerecht* kon nog niet worden opgenomen, omdat het betreffende wetsvoorstel on hold is gezet. Dit wordt gevolgd.

Voorts zijn er twee Masters ontwikkeld die reeds in het jaarplan van 2015 waren opgenomen. Ten eerste de Master *Taak en rol van de civiele rechter*. Tijdens de master gaan

¹ In het jaarplan nog *Meervoudige besluitvorming/besluitvorming in raadkamer* genaamd.

deelnemers met elkaar in gesprek over de omgang met dilemma's die zij in hun dagelijks werk als civiele rechter tegenkomen en waarbij ook wordt aangesloten bij vragen die door KEI (extra) in de belangstelling zijn komen te staan. De eerste uitvoering zal plaatsvinden op 2 februari 2017. Ten tweede de Master *Bewijsrecht, regie*, waarin wordt vooruitgeblikt naar de toekomst (van KEI tot de verder gelegen toekomst) van het bewijsrecht. Er zijn twee uitvoeringsdata in 2017 gepland.

In aanvulling op het jaarplan zijn in verband met KEI ook de leeractiviteiten *Burgerlijk procesrecht, verstekken en refertes, Civiel (proces)recht voor ajm* en *Module 10: civiel (proces)recht voor am* gereviseerd en KEI-proof gemaakt.

Daarnaast is de leeractiviteit *Conservatoir beslagrecht* geheel vernieuwd. Door het inventariseren van de leervraag en een aantal gerichte voorbereidingsopdrachten (waaronder het uitwerken van een casus), krijgen de deelnemers de mogelijkheid zich, voorafgaand aan de cursusbijeenkomst, de basiskennis eigen te maken. Tijdens de cursusdag is vervolgens ruimte voor uitwisseling van ervaringen en behandeling van de individuele leervragen. De eerste nieuwe uitvoering vindt in januari 2017 plaats.

Schrijfvaardigheden

De leeractiviteit *Civiel vonnis voor juridisch medewerkers* is gereviseerd. Er is nieuw casusmateriaal beschikbaar gekomen, er wordt aansluiting gezocht bij het civiele beslissingsmodel (cfm. aanbod Rio-opleiding) en deelnemers wordt de gelegenheid geboden (individuele) feedback op huiswerkopdrachten te verkrijgen.

Daarnaast is verder gewerkt aan een *digitale oefenbibliotheek* – die in het jaarplan van 2015 reeds was voorzien.

Verder heeft de *Master Moedig motiveren, adequaat argumenteren* – die in 2015 in het jaarplan stond – in 2016 een eerste uitvoering gehad. Wegens succes zijn in 2017 nieuwe uitvoeringen gepland.

Onrechtmatige daad

Binnen het cluster Onrechtmatige daad zijn twee leeractiviteiten gereviseerd en is de ontwikkeling van drie nieuwe leeractiviteiten ingezet. Bij de basis cursus *Onrechtmatige daad en schade* zijn de webcolleges (acht) geactualiseerd en uitgebreid (naar negentien), waarmee de contactdag teruggebracht kon worden naar een halve dag. Voor de verdiepingscursus *Personenschade* wordt in het eerste kwartaal van 2017 een nieuw webcollege opgenomen. Dit was niet eerder mogelijk in verband met de beschikbaarheid van de docenten.

Voorts is de *Master Onrechtmatige daad* ontwikkeld. Deze Master heeft een jaarlijks wisselend thema en dit keer is dat Meervoudige causaliteit. De uitvoering is op 19 mei 2017. Daarnaast zijn de leeractiviteiten *Comparereren in letselschadezaken* en *Letselschadeberekening* in ontwikkeling. Belangrijk was om de ontwikkeling af te stemmen met de expertgroep Letselschade. Er is bij de 'meedenkers' enige vertraging opgetreden. Inmiddels wordt de ontwikkeling verder ter hand genomen in het streven naar een uitvoering in 2017.

Insolventie

Samen met Recofa is inhoud gegeven aan de leeractiviteit *Insolventiezaken voor RC's verdieping*. De inhoud daarvan bestaat uit nieuwe wetgeving (Wet civielrechtelijk bestuursverbod, Wet versterking positie curator, WCO I, WCO II) en het thema 'financiering van de onderneming'.

Naar aanleiding van de professionele standaarden insolventie zijn twee nieuwe activiteiten ontwikkeld. Ten eerste is de leeractiviteit *Rol van de RC als toezichthouder* in overleg met Recofa ontwikkeld, bedoeld voor rechter-commissarissen die de Grotius- of CPO-opleiding

insolventierecht hebben afgerond. De module zal in juni 2017 voor het eerst plaatsvinden. Op het snijvlak van insolventierecht en CBM is een *Themadag WSNP en bewind* voorbereid over de toezichthoudende rol van de insolventierechter in Wsnp en de kantonrechter in schuldenbewind Boek 1. Deze zal in de zomer van 2017 worden uitgevoerd.

Europees en internationaal recht

De Master *Rechtsvergelijkend civiel recht*² is ontwikkeld en uitgevoerd op 1 november 2016 (tijdens het EJTN Exchange Programme 2016). Nederlandse rechters hebben samen met collega's uit andere Europese landen gesproken over de wijze waarop Europese rechtsbeginselen in het civiele recht van de nationale rechtsordes zijn uitgewerkt en worden toegepast. De master is beoordeeld met een gemiddeld cijfer van 8,0. Wegens dit succes is besloten de master ook in 2017 aan te bieden, wederom tijdens het EJTN Exchange Programme.

Op het gebied van het Internationaal Privaatrecht is één leeractiviteit gereviseerd en zijn twee leeractiviteiten ontwikkeld. *IPR vermogensrecht* is gereviseerd. De leeractiviteit is ontwikkeld en uitgevoerd op 29 november 2016, en met een gemiddeld cijfer van 8,5 heel goed beoordeeld. Wegens grote belangstelling vindt een tweede uitvoering plaats op 10 januari 2017. Ook deze uitvoering is volgeboekt. In aanvulling hierop is een webcollege gemaakt, waarin de *IPR basis*beginselen en stappen worden uitgelegd. Het webcollege is laagdrempelig gericht op de praktische toepasbaarheid en vooral geschikt voor ajm'ers en jm'ers.

Voorts is besloten om de *Themadag IPR* te wijden aan het internationaal vervoersrecht. Deze zou plaatsvinden op 10 november 2016, maar wegens te weinig aanmeldingen is deze noodgedwongen verplaatst naar 14 februari 2017.

Voorts is gewerkt aan het ontwikkelen van een (web)college *Europees Privaatrecht, actualiteiten*. Het blijkt een uitdaging om een docent te vinden voor deze leeractiviteit. De eerste uitvoering zal hopelijk in de tweede helft van 2017 plaatsvinden.

Juridisch inhoudelijk (overig)

Ook is de webcollegereeks over *Innovatie in de rechtspraak voor civiel recht* gecompliceerd en zal in 2017 verder worden uitgebreid. Deze bevat webcolleges over innovatieve werkwijzen binnen gerechten, maar ook over actuele onderzoeksonderwerpen (zoals proefschriften).

De Master *Overeenkomstenrecht* is ontwikkeld. Jaarlijks zal SSR deze Master organiseren, met wisselende thema's/onderwerpen. Voor de eerste uitvoering is – op grond van input uit de gerechten – gekozen voor het onderwerp: de franchise- en de duurovereenkomst. De eerste uitvoering zou plaatsvinden op 16 december 2016, maar is wegens te weinig aanmeldingen verplaatst naar 27 maart 2017.

De leeractiviteit *Pensioenrecht* – die al in het jaarplan van 2015 stond – is ontwikkeld en de eerste uitvoering zal plaatsvinden op 12 januari 2017. De contactdag wordt ondersteund door twee webcolleges.

De leeractiviteit *Bouwrecht / Bouwkunde* is in revisie naar aanleiding van het wetsvoorstel voor kwaliteitsborging in de bouw. Dit heeft tot een eerste aanpassing in het programma geleid; een nadere aanpassing wordt in januari 2017 met de docenten besproken.

De leeractiviteit *Ziektekosten- en arbeidsongeschiktheidsverzekering* is in samenwerking met het Kenniscentrum Verzekeringsrecht ontwikkeld. De uitvoering is op 10 april 2017.

Een leeractiviteit over de *Wet Mulder* is in ontwikkeling. Overleg met de docent is gepland in februari 2017.

In maart 2016 heeft een actualiteitencollege *Onteigening* plaatsgevonden, over het

² In het Jaarplan genoemd *Historie, achtergronden en dagelijks gebruik van algemene rechtsbeginselen en internationale verdragen*.

eliminatiebeginsel, naar aanleiding van de arresten van de HR van begin 2016. Aanvullend op het jaarplan is nog een webcollege over *Onuitvoerbare dicta* opgenomen. Dit zal begin 2017 beschikbaar komen, aangevuld met actuele jurisprudentie.

Themadagen

De *Themadag financieel recht* zal in de tweede helft van 2017 plaatsvinden, georganiseerd in samenwerking met het Kenniscentrum Financieel en Economisch recht. Omdat dat Kenniscentrum voornamelijk bestuursrechtelijk is georiënteerd en zowel het Kenniscentrum als SSR graag de verbinding wilden maken met civiel, zijn experts van andere hoven gevraagd mee te denken over inhoud en docenten. In verband hiermee is enige vertraging opgetreden.

Aanvullend op het jaarplan is op 22 september 2016 het *Symposium Fraude, financieel recht en Ondernemingskamer (FFROK)* georganiseerd in het Gerechtshof Amsterdam.

Voorts is de *Themadag Stakingsrecht / collectieve actie* ontwikkeld. De uitvoering is gepland op 24 maart 2017.

Daarnaast – en in aanvulling op het jaarplan – zijn nog de *Themadagen De medische wereld en het recht* (i.s.m. Kenniscentrum MILG op 8 april 2016) en *10 jaar nieuw verzekeringsrecht* (i.s.m. Kenniscentrum Verzekeringsrecht op 11 november 2016) ontwikkeld en uitgevoerd.

Voor de *Themadag Huurrecht* – die reeds in het jaarplan 2015 stond – is nadat hier enige tijd overheen is gegaan in overleg met de Commissie Huurrecht van de Kring van Kantonrechters een invulling gevonden. De beoogde uitvoeringsdatum is 18 april 2017.

Speciaal voor juridisch medewerkers

Speciaal voor juridisch medewerkers zijn twee leeractiviteiten ontwikkeld. Ten eerste *Griffier op zitting voor juridisch medewerkers*. Doel van deze leeractiviteit is zowel het voorbereiden op het zittingswerk als het stimuleren van de trots van juridisch medewerkers op hun vak: hun rol wordt steeds groter en belangrijker. De eerste uitvoering zal waarschijnlijk in mei 2017 plaatsvinden. Voor de leeractiviteit *Werkzaamheden rekestkamer juridisch medewerkers* is een docent gevonden en de eerste uitvoering zal medio 2017 plaatsvinden.

Rechtsgebied overstijgend

De leeractiviteit Communicatieve vaardigheden voor juridisch medewerkers is geheel vernieuwd en heeft – mede ten gevolge daarvan – ook een andere naam gekregen: *Persoonlijke Effectiviteit voor juridisch medewerkers ZM/OM*. De training heeft een bredere insteek gekregen dan uitsluitend de verbetering van de communicatieve vaardigheden. Aan de hand van de leervragen van de deelnemers wordt een programma op maat geboden, gericht op de verbetering van de persoonlijke effectiviteit. Een breed scala aan onderwerpen en technieken komt daarbij aan de orde, waarbij de theorie zoveel mogelijk gekoppeld wordt aan praktijksituaties. De eerste nieuwe uitvoering vindt plaats in januari 2017.

Verder hebben de *Masters Beroepstrots en begeistering* en *Lef en angst, magistraten van de toekomst* – die in 2015 in het jaarplan stonden – in 2016 een eerste uitvoering gehad.

Wegens succes worden ze in 2017 weer uitgevoerd. Beroepstrots en begeistering krijgt wegens toenemende belangstelling zelfs twee uitvoeringen in 2017.

Daarnaast is de *Master Morgen lachen we erom* – die ook in het jaarplan 2015 stond – in samenwerking met cabaretiers, vormgegeven. De uitvoering in december 2016 kon niet doorgaan wegens onvoldoende belangstelling en is verplaatst naar mei 2017.

Maatwerk/in company's

Er zijn twintig maatwerk/in company activiteiten ontwikkeld, waarvan tien met BONG samen. Sommige hebben meerdere uitvoeringen gekend.

- *Consumentenkrediet*, bij Rechtbank Midden-Nederland
- *Financieel recht, verdieping* (BONG)
- *Jaarrekening lezen voor juristen, basis* bij de Raad van State en in company bij de Rechtbank Oost Brabant
- *Internationale Koop en het Weens Koopverdrag* bij de Rechtbank Midden-Nederland
- *Nakomen-niet Nakomen* twee in company uitvoeringen voor BONG
- *Ondernemings- en financieel recht* een in company uitvoering voor BONG
- *Algemene voorwaarden* twee incompany uitvoeringen voor BONG en een in-company uitvoering voor Rechtbank Gelderland
- *Bestuurdersaansprakelijkheid* een in company uitvoering voor BONG
- *Huurrecht, actualiteiten* (BONG)
- *Bouwrecht / bouwkunde* (BONG)
- *Arbeidsrecht, arbeids(proces)recht en acties bij de kantonrechter* bij Rechtbank Noord-Holland
- *Onrechtmatige daden* (BONG) 2 x uitgevoerd
- *Onrechtmatige daden; actualiteiten* bij Rechtbank Rotterdam
- *Het civiele beslissingsmodel* bij Rechtbank Rotterdam
- *Aanbestedingsrecht, actualiteiten*, extra uitvoering n.a.v. verzoek Rechtbank A'dam
- *Sociale verzekeringen in het arbeidsrecht*; bij Gerechtshof Den Haag, maatwerk
- *Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen, capita selecta en actualiteiten*, bij Rechtbank Rotterdam
- *Appartementsrecht*, voor Gerechtshof en Rechtbank Den Haag
- *Onroerende zaken* (BONG)

3.3 Personen- en familierecht

Samenwerking en communicatie met de gerechten

In de zomerperiode 2016 hebben acht gerechten positief gereageerd op de uitnodiging om te praten over het bestaande aanbod aan leeractiviteiten. Daarnaast konden teamvoorzitters en kwaliteitscoördinatoren wensen uiten voor nieuw te ontwikkelen producten. Het onderwijsaanbod is op een nieuwe, overzichtelijker manier gepresenteerd. Dit werd gewaardeerd, vooral omdat direct zichtbaar werd welke leeractiviteiten werden aanbevolen voor 'overstappers' en welke voor ervaren rechters en juridisch medewerkers. Daarnaast werd duidelijker dat iedereen een actualiteitencursus kan bijwonen. Er zijn in 2016 diverse professionele ontmoetingen gerealiseerd. Dat SSR kan meedenken over de invulling van teamdagen en daarvoor ook een geschikt aanbod heeft, is nog eens benadrukt.

Daarnaast zijn er contacten met de expertgroepen. Zij leveren ook input voor concrete invulling van leeractiviteiten. Een optimale samenwerking wordt bereikt doordat sommige leden van de expertgroepen ook als docent optreden.

In juni 2016 is de eerste SSR nieuwsbrief van het team personen- en familierecht verschenen. Jaarlijks zullen elk kwartaal in de nieuwsbrief attenderingen verschijnen over nieuw geplande leeractiviteiten. Zo wordt ingespeeld op de mogelijkheid om doorlopend in het jaar te kunnen inschrijven. De nieuwsbrief heeft duidelijk meerwaarde; de cursusmanagers ontvangen naar aanleiding van verslagen in de nieuwsbrief meer aanvragen voor in company leeractiviteiten dan voorheen.

Rio-opleiding

Het Rio-aanbod is stabiel gebleven. Omdat relatief weinig Rio's in familierecht worden opgeleid, kwam het voor dat er weinig deelnemers waren. Voor het trainen van vaardigheden kan dit echter een voordeel zijn. Rio's voerden in de leeractiviteit *De effectieve rechter* een professioneel gesprek over dilemma's en incidenten die zij zouden kunnen tegenkomen in de familie- en jeugdzittingen. Casussen werden aangeleverd door de lector, de voorzitter van de VFAS en een beleidsmedewerker van de Raad voor de Kinderbescherming en dit leverde boeiende gesprekken op.

De leeractiviteit *Zitting houden familierecht: praktijk en ervaring* is een verplichte leeractiviteit voor Rio's die verdergaan in het familierecht. Deze leeractiviteit is in 2016 ook opengesteld voor meer ervaren rechters die overstappen naar het familie- of jeugdrecht. Hierdoor ontstaat een productieve wisselwerking tussen de cursisten.

Permanente educatie

Ten behoeve van de permanente educatie op het gebied van familie- en jeugdrecht zijn diverse verbeteringen doorgevoerd en werden nieuwe leeractiviteiten ontwikkeld.

Professionele ontmoetingen

Tijdens de jaarlijkse studiemiddag op 8 juni 2016 van VFAS advocaten en familierechters heeft SSR lector Brands de stelling verdedigd om af te stappen van het toernooimodel in familiezaken. Dit leverde bij zowel advocaten als rechters grote instemming op. Het sloot naadloos aan op het visiestuk 'rechtspraak en complexe (echt)scheidingen'. Tijdens die middag zijn diverse pilots van de rechtspraak belicht: mediation tijdens en vlak voor de zitting en de inzet van een gedragswetenschapper als bijzondere curator.

In de rechtspraak wordt gezocht naar een evenwichtige beoordeling van verzoeken tot gezagsbeëindiging. Op 21 september 2016 konden familie- en jeugdrechters hun vragen voorleggen aan deskundigen van andere disciplines. Aanwezigen konden digitaal stellingen beantwoorden en werden direct geconfronteerd met de scores. Het uitwisselen van ervaringen met vertegenwoordigers van de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming en Pleegzorg stond centraal en werd door de deelnemers als goed en

zinnig geëvalueerd.

Op 1 en 2 december 2016 hebben veertig familierechters uit België en Nederland in Antwerpen met elkaar gesproken over actuele thema's, zoals regievoering, ouderlijk gezag en co-ouderschap. Kinderalimentatie kwam eveneens aan de orde. Prof. Ann Buysse, werkzaam in de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen te Gent, nam de grondbeginselen van communicatie door en de dynamiek op het gebied van communicatie in gezinssystemen. Mr. C.A.R.M. van Leuven, raadsheer Hof Den Bosch, besteedde aandacht aan verschillende typen ruziepatronen. De ontmoeting gaf rijke stof voor de gezamenlijke ontwikkeling van verdiepingscursussen in 2017.

Bij de nieuwe leeractiviteiten zijn bewuste keuzes gemaakt over de inzet van de digitale leeromgeving. Dit jaar is ook de verbinding gemaakt met Professionele Standaarden. De hoven hebben een PS over het kindgesprek. De voorzitter van de LOVF-hoven, Marion Beckers, heeft in een aantal interviews het belang van deze standaard uitgelegd. Tevens zijn in de digitale leeromgeving en videobibliotheek interviews met onderzoekers Maria de Jong en Kartica van der Zon opgenomen. Zij hebben onderzoek gedaan naar de beleving van kinderen in de zittingzaal en bij de kindgesprekken. De opnames kunnen ook bij andere leeractiviteiten worden gebruikt.

De nieuwe aankomende wetgeving over de beperking van de gemeenschap van goederen is geïntroduceerd door prof. Leon Verstappen in een serie gratis webcolleges.

Mr. A. Labohm en mr. Stollenwerck bespreken in een dubbelinterview overige actuele onderwerpen op het terrein van het erfrecht en het huwelijksvermogensrecht.

Dr. Ian Sumner geeft in een webcollege een introductie over het IPR familierecht ter voorbereiding op de gelijknamige leeractiviteit.

Nieuwe cursustitels

Het cluster *Huwelijksvermogensrecht* is uitgebreid met een tweede verdiepingscursus over het pensioen. De basiscursus *Pensioen en relatievermogensrecht deel 2*. Deel een is een algemeen deel over pensioen en relatievermogensrecht en in deel twee wordt specifiek aandacht besteed aan de directeur groot aandeelhouder (DGA). Er wordt ingehaakt op de actuele ontwikkeling dat de overheid het pensioen in eigen beheer wil uitfaseren. Tevens is de leeractiviteit over vergoedingsrechten, zaaksvervanging en natuurlijke verbintenis van start gegaan.

Inspelen op de behoefte van raadsheren en ervaren ex-kinderrechters is een eendaagse leeractiviteit ontwikkeld over het civiele *jeugdbeschermingsrecht: in vogelvlucht op niveau*. Het familieprocesrecht is verrijkt met de leeractiviteit *hoger beroep*. Eveneens is een leeractiviteit over het *familie kort geding* ontwikkeld. De eerste uitvoering is in het voorjaar van 2017 gepland. Om maatwerk te kunnen leveren is gekozen voor een modulair aanbod. Na een gezamenlijke start kunnen cursisten die ook financieel getinte kort gedingen doen, aan het eind van de middag nog een extra onderdeel volgen.

In overleg met docenten zijn de twee basiscursussen over *alimentatierecht en rekenen* samengevoegd tot een driedaagse leeractiviteit. Kennis van het recht is nodig om te kunnen rekenen en kennis van het rekenen is nodig om een goede beslissing te nemen.

In nauwe samenwerking met het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak is de leeractiviteit *jeugdstrafrecht voor juridisch medewerkers* gereviseerd en ook opengesteld voor beoordelaars van het OM.

Voorheen werden de *leerplichtzaken* door reguliere kantonrechters gedaan. Sinds enkele jaren hebben bijna alle gerechten er voor gekozen deze zittingen door kinderrechters te laten doen. Dit komt vanwege de kind- en gezinsgerelateerde problematiek die vaak aan schoolverzuim ten grondslag ligt. Een specifieke leeractiviteit op dit terrein is ontwikkeld en dit jaar voor het eerst gegeven. Ook wordt aandacht gegeven aan de combi-zitting waarin naast de leerplichtzaak ook het verzoek voor een kindbeschermingsmaatregel wordt behandeld. Deelnemers komen vanuit de rechtspraak en het OM. Voor deelnemers van het

OM wordt op de cursusdag apart aandacht besteed aan de beginselen van het civiele jeugdrecht.

Het trainen van vaardigheden kan effectiever als secretarissen hun waarnemingen bespreken met de rechter. De pilot in Gelderland *Training in teamverband* heeft goed uitgepakt en levert een mooi uitgangspunt voor het verder ontwikkelen van een in company leeractiviteit waar het hele team aan mee kan doen. Ook bij deze leeractiviteit kunnen gerechten modules afnemen om een halve of hele teamdag mee te vullen.

Op verzoek van BONG is de leeractiviteit *Omgaan met vooroordelen* ontwikkeld. Deze training is een aantal keren gegeven en bestaat uit een combinatie van theorie en ervaringsgerichte oefeningen, van ratio en emotie. Hoe zijn ieders eigen (voor-) oordelen gevormd en doen deze zich voor? Voor rechters/raadsheren een belangrijk punt.

Nog een nieuwe leeractiviteit is geïnitieerd door BONG: *Curatele bewind en mentorschap, actualiteiten*. Deze was een succes en zal in 2017 als reguliere leeractiviteit worden aangeboden.

Op verzoek en in samenwerking met het LOVF-Hoven heeft SSR de training *Kindgesprekken op zitting* ontwikkeld en vier keer uitgevoerd. Naast theorie over gesprekstechnieken is er in de training veel ruimte om met een acteur het kindgesprek te oefenen en optimaal vorm te geven.

Voor erfrecht is het begin gemaakt met de ontwikkeling van een aantal verdiepingscursussen over processuele aspecten en actualiteiten. Tevens is overleg geweest met de expertgroep.

Deze zal betrokken worden bij de ontwikkeling van nieuwe opleidingen.

Inmiddels is de *Docenttraining over de matrixmethode* gestart met negen deelnemers. De deelnemers zijn zeer enthousiast, mede door het neveneffect: het uitwisselen van ervaringen en het reflecteren op het werk van rechter en professional.

3.4 Strafrecht

Inleiding

In 2016 heeft team strafrecht geacteerd op de grote behoefte vanuit de gerechten en het Parket-Generaal c.q. de parketten aan verdiepend aanbod voor ervaren medewerkers. Aan het bestaande verdiepende aanbod zijn nieuwe themadagen, professionele ontmoetingen en masterclasses toegevoegd. Ook is het bestaande PE-aanbod geoptimaliseerd. Aan vrijwel iedere medewerker kunnen kwalitatief hoogstaande leeractiviteiten worden aangeboden. Ook binnen strafrecht is de visie op leren verder geëxpliciteerd en er wordt met de nieuwe lector onderwijskunde gekeken naar verbeterde verankering daarvan in het opleidingsaanbod van SSR.

Er is ook invulling gegeven aan specifieke wensen vanuit zowel de ZM als het OM. Hieronder wordt ingegaan op deze meer specifieke activiteiten voor beide organisaties. Bij steeds meer activiteiten heeft team strafrecht in lijn met het verzoek van de ZM en het OM gezocht naar verbinding en gezamenlijkheid, zoals altijd al het geval was bij o.a. professionele ontmoetingen.

Jaarverslag 2016 specifiek Zittende Magistratuur

De focus heeft gelegen op het verbeteren van de inhoudelijke en didactische kwaliteit van het PE-aanbod. Waar mogelijk, zijn de in het kader van de RIO-opleiding ontwikkelde leeractiviteiten vertaald naar het PE-aanbod en waar nodig en mogelijk, vervangen. Voorts is in 2016 een start gemaakt met de herontwikkeling van de leerlijn Zittingsvaardigheden. Resultaat hiervan is o.a. een vernieuwde module *Zittingsvaardigheden in het strafrecht*. In 2017 zal de herontwikkeling van deze leerlijn worden voortgezet, die overigens een verplicht onderdeel is geworden van het RIO-curriculum.

Het onderwerp 'regie/regievoering' zal in 2017 nog meer dan nu worden ingebed in het bestaande aanbod.

Samenwerking met LOVS en LBVr

In 2015 is een start gemaakt met de samenwerking tussen het LOVS en SSR op het gebied van wiki juridica strafrecht. Ook zijn met regelmaat overleggen gevoerd met het DB van het LOVS over de leerbehoefte van de Rechtspraak op het gebied van het strafrecht, en over het intensiveren van de samenwerking tussen het LOVS en SSR. Tevens is intensiever samengewerkt met het Landelijk Bureau Vakinhoud strafrecht (LBVr), wat onder andere heeft geresulteerd in een webcollege *Leeswijzer arresten van de Hoge Raad*: een coproductie met het LBVr en de wiki juridica strafrecht. Het webcollege is voor iedereen toegankelijk en wordt daarnaast specifiek gebruikt als voorbereidingsmateriaal bij de actualiteitendag straf(proces)recht en bij de leeractiviteit *Hoger beroep en cassatie*. Het optimaliseren van kennis en opleiding, onder andere door de meer intensieve samenwerking met genoemde partners, is een speerpunt geweest in 2016. Ter besluitvorming in het LOVS in 2017 ligt voor de instelling van een vaste werkgroep opleidingen, kennis en vaardigheden, waarin deze samenwerking tussen SSR en het LOVS, LBV en de gerechten een permanente vorm krijgt.

THEMA I: Snelle rechtspraak

Ontwikkeling van webcolleges op deelonderwerpen

De vraag naar 'just in time' leeractiviteiten was ook in 2016 groot vanuit de praktijk. Om deze reden zijn in 2016 diverse nieuwe webcolleges ontwikkeld en vrij beschikbaar gesteld, zoals het op de vorige bladzijde genoemde webcollege *Leeswijzer arresten van de Hoge Raad*, verzorgd door mr. Y. Buruma. Daar waar mogelijk worden de ontwikkelde webcolleges tevens als lesmateriaal voor leeractiviteiten of als voorbereidingsmateriaal ingezet.

Regievoering

Naast de in 2015 ontwikkelde masterclass regie, is het thema regie in het kader van de kwaliteitsverbetering onder de loep genomen. Bij herontwikkelingen van leeractiviteiten en bij docentenoverleggen wordt besproken op welke wijze dit onderwerp meer aandacht kan krijgen. Een nieuwe Master Planningsstrategie ZM/OM in grote zaken is in dit kader in 2016 ontwikkeld. Een eerste uitvoering zal in januari 2017 plaatsvinden.

Nieuw wetboek van Strafvordering

De verwachting is dat pas in 2017 meer zicht zal worden verkregen op de Modernisering van het Wetboek van Strafvordering. SSR zal de wensen uit de gerechten en parketten met betrekking tot de modernisering van het wetboek inventariseren en projectmatig aanpakken.

Digitalisering en KEI strafrecht

SSR volgt de ontwikkelingen in KEI strafrecht en heeft structureel overleg met KEI. Het aanbod van SSR wordt up to date gehouden in relatie tot de ontwikkelingen binnen KEI.

THEMA II: Toegankelijke rechtspraak

Uitspraken in strafzaken

De voorgenomen ontwikkeling van een leeractiviteit over het doen van uitspraken in strafzaken is door het grote aantal andere ontwikkelprioriteiten doorgeschoven naar de ontwikkelagenda voor 2017.

THEMA III: Deskundige rechtspraak

Module voor de appèlrechtspraak

In 2016 is het opleidingsaanbod, dat specifiek gericht is op de appèlrechtspraak (ZM en OM), uitgebreid met: *Hoger beroep in strafzaken*, *Cassatie in strafzaken* en *Hoger beroep en*

cassatie (basisniveau). Voor volgend jaar zal verder bekeken worden of hiermee in voldoende mate aan de wensen van zowel ZM als OM tegemoetgekomen kan worden.

Leerlijn voor sectorstarters/sectoroverstappers

In 2015 is de vraag ontstaan om een passend opleidingsaanbod voor sectorstarters / sectoroverstappers aan te bieden. Dit aanbod is inmiddels voorhanden. Om het kiezen van de juiste leeractiviteiten voor sectorstarters / -overstappers te faciliteren is een duidelijk en inzichtelijk overzicht voor deze groep gemaakt.

Ontnemen voor de ZM

Binnen het cluster Fraude en Financieel heeft SSR ten behoeve van de ZM de leeractiviteit *Ontnemen* ontwikkeld. Deze wordt sinds het najaar 2016 aangeboden. Daarnaast heeft in november 2016 samen met het OM de master "Straftoemeting en schikken in fraude- en milieuzaken" plaatsgevonden.

Themadagen en verdiepende leeractiviteiten gericht op de actualiteit

In 2016 is gestart met de ontwikkeling van leeractiviteiten op het gebied van actualiteiten van vormverzuimen. Op de thema's: huiselijk geweld, zeden, milieu en jeugdstrafrecht zijn – vanzelfsprekend samen met en voor het OM - in 2016 actualiteiten- en themadagen gehouden.

Professionele en collegiale ontmoetingen

SSR is gevraagd dit aanbod uit te breiden. In 2016 zijn ook leeractiviteiten ontwikkeld die in 2016 en het voorjaar van 2017 zijn/worden uitgevoerd: *De wrakingskamer*, *Mensenhandel*, *Kinderuitbuiting* en *De vreemdelingen in het strafrecht*.

De titel van de succesvolle themadag op het gebied van vreemdelingen in het strafrecht was *Tussen bestuurs- en strafrecht: de terugkeerrichtlijn*.

Speciaal voor juridisch medewerkers

Voor de juridisch medewerkers is een nieuw op maat gesneden leertraject ontwikkeld. Startende juridisch medewerkers of juridisch medewerkers die overstappen vanuit een andere sector krijgen op centraal gefinancierde basis een leertraject aangeboden.

Opleidingsaanbod gericht op de actualiteit

In 2016 heeft SSR geïnvesteerd in de ontwikkeling van opleidingsaanbod gericht op de actualiteit, de wetenschap en de maatschappij. Concreet heeft dit geresulteerd in een aantal leeractiviteiten, te weten:

- Actualiteitendagen op het gebied van milieu, zeden, huiselijk geweld en jeugdstrafrecht

Deze actualiteitendagen zijn ontwikkeld in samenspraak met diverse experts op deze terreinen, waaronder platforms en expertgroepen binnen het OM en ZM. Er is ter verbreding van het perspectief van de deelnemer zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen op deze vakgebieden. Ook in 2017 zullen deze dagen opnieuw worden ontwikkeld en ingevuld.

- De leeractiviteit *Betekenis verhoor voor de rechterlijke overtuiging*

Deze leeractiviteit is tot stand gekomen in samenwerking met het NSCR en de universiteit Leiden. Twee hoogleraren hebben onderzoek uitgevoerd onder rechters, raadsheren, officieren van justitie, juridisch medewerkers en beoordelaars OM. De contactdag stond in het teken van discussie over de bevindingen van dit onderzoek, waarbij de verbinding met de wetenschap optimaal tot stand kwam.

- Master *Effectiviteit van straffen en maatregelen*

Bij de ontwikkeling van deze master is aansluiting gezocht bij maatschappelijke en wetenschappelijke actualiteiten op dit terrein. Tijdens de master stond de professionele ontmoeting tussen Rechtspraak, OM, reclassering, wetenschap en politiek centraal. Visies op problematiek en ervaringen uit de praktijk werden gedeeld en het gesprek tussen de verschillende expertises werd gevoerd, onder andere tijdens een paneldiscussie met een aantal leden van de Tweede Kamer.

De ontwikkelingen met betrekking tot het Europees Onderzoeksbevel (het EOB) worden door SSR gevolgd. In dat kader zijn inmiddels webcolleges opgenomen en bij definitieve implementatie van het EOB wordt in 2017 een actualiteitendag gepland.

Deze verstevigde verbinding met de maatschappij en de wetenschap wil SSR continueren in het opleidingsaanbod voor de Rechterlijke Organisatie.

Jaarverslag 2016 specifiek Openbaar Ministerie

Inleiding

De afstemming van de bestaande SSR-leerplanner met de OM-werkomgevingen is verder verbeterd. SSR heeft conform het jaarplan gewerkt aan de hand van een ontwikkel- en planningsagenda aan ontwerp, organisatie en uitvoering van de leeractiviteiten van de werkomgevingen OM.

Samenwerking met parketten

Elk parket heeft twee contactpersonen aangewezen voor SSR, van wie een op het niveau van het MT. SSR heeft in 2016 een start gemaakt met het investeren in deze contactpersonen door een bijeenkomst voor hen te organiseren op 22 september 2016. Er is een korte presentatie gegeven over SSR, zij zijn bijgepraat over de stand van zaken bij de initiële opleidingen OM en er is gesproken over de wederzijdse verwachtingen van de contactpersonen en SSR ten aanzien van hun rol. Hoewel de opkomst niet groot was werd de bijeenkomst op prijs gesteld. In 2017 zullen meerdere van deze bijeenkomsten worden gehouden en ook worden de contactpersonen nauw betrokken bij ontwikkelingen op het gebied van opleiden en bij activiteiten van SSR.

Samenwerking met Politieacademie

De geplande inhoudelijke ontwikkeling van nieuwe en bestaande leeractiviteiten in samenwerking met de politieacademie is gerealiseerd. In november is een eerste zeer geslaagde uitvoering gehouden van de opleiding rond grote, projectmatige onderzoeken en TGO's. Verder zijn stappen gezet op het gebied van ZSM. Voor komend jaar is verdere samenwerking voorzien op het gebied van games en andere ICT-toepassingen in SSR- en politie-onderwijs. Ook is samenwerking gezocht in de uitwisseling van docenten en knowhow bij de ontwikkeling van leeractiviteiten. Op het terrein van Jihadisme heeft de Politieacademie vanuit het perspectief van betere aansluiting de samenwerking gezocht met de Koninklijke Marechaussee (KMar); SSR zal op dit gebied dan ook een apart traject ontwikkelen. Daar waar mogelijk zal bij de ontwikkeling in de nabije toekomst alsnog aansluiting gezocht worden met de Politieacademie, al of niet op onderdelen.

Verdieping Ondernijning

De Leergang Aanpak van ondernijning, met daarin vervlochten de inhoud en vorm van de beproefde Harvard Case Method, is in 2016 opnieuw uitgevoerd. Twaalf deelnemers vanuit het OM, een deelnemer vanuit de FIOD en een deelnemer vanuit de Nationale Politie werkten aan zowel uitdagende problemen uit de dagelijkse praktijk als aan hun persoonlijke ontwikkeling. Op 28 november 2016 vond de Dag van Ondernijning plaats, tevens de afsluiting van genoemde leergang. Hierbij werden de resultaten en oplossing(srichtingen) van de uitdagingen middels presentaties en een projectenmarkt gedeeld met collega's uit o.a. het OM, de FIOD, Politie, KMar en diverse private partijen.

Actualiteit en verdieping

In 2016 is gewerkt aan een goed kennis- en praktijknetwerk met de expertiseplatforms, landelijke portefeuillehouders, PaG, Landelijk Parket en Functioneel Parket. In samenwerking werden actualiteitendagen, professionele ontmoetingen en masters uitgevoerd op het gebied van o.a. Cybercrime, DNA onderzoek en bewijswaarde, Fraude en financieel, Milieu en Internationaal.

Internationaal

In samenwerking met het Duitse Openbaar Ministerie (NRW en Nieder-Saksen) werd de tweedaagse verdiepende leeractiviteit *Samenwerking in strafzaken Duitsland & Nederland* georganiseerd. In 2017 zullen naar verwachting ook de verdiepende leeractiviteiten *Samenwerking in strafzaken België & Nederland* en *Samenwerking in strafzaken Frankrijk & Nederland* worden aangeboden. SSR onderhoudt daarvoor internationale contacten met de partners: AIRS, de IRC's, het LIRC, het parket Amsterdam (EAB), de grensparketten, Eurojust en EJTN.

De focus bij de internationale leeractiviteiten ligt op Europa (EU) en de praktijk van samenwerking, rechtshulp en thema's zoals mensensmokkel, cybercrime, kinderporno en slachtoffers. Deze sluiten aan bij de landelijke OM-prioriteiten en worden, waar mogelijk, in samenwerking met de Rechtspraak ontwikkeld en uitgevoerd.

In samenwerking met de bovengenoemde partners zijn elf webcolleges ontwikkeld waarin de belangrijkste thema's op het gebied van internationale samenwerking in strafzaken kort worden behandeld. In het komende jaar zal de ontwikkeling hiervan worden voortgezet.

FP-academy

Het Functioneel Parket en SSR zetten, na eerdere succesvolle uitvoeringen, de leeractiviteiten vanuit de FP-academy voort. Ook in 2016 is een mix van vakopleiding, kennisoverdracht en teambuilding aangeboden. Het FP zorgt voor een deel van de leeractiviteiten, SSR organiseert vakopleiding en ondersteunt de organisatie: een goedlopende afstemming van vraag en aanbod in de vorm van cocreatie.

Leiderschap

SSR heeft opdracht gekregen om een leertraject te ontwikkelen voor alle lagen van leidinggevenden binnen de organisatie. Zie voor meer informatie paragraaf 3.6 in dit jaarverslag over Leiderschapsontwikkeling.

Werken en leren gaan samen

In 2016 is de integratie van werken en leren geïntensiveerd. SSR heeft samen met het Parket Generaal een voorlichtingsronde verzorgd voor de leiding van de parketten. Een animatie rond de leerfilosofie maakt hiervan onderdeel uit. Ook is aansluiting gezocht bij de diverse ontwikkelplannen per werkomgeving en wordt in nauwe samenwerking met de aan de werkomgevingen gekoppelde werkgroepen gewerkt aan een passend opleidingsaanbod per werkomgeving.

Nieuw ontwikkelde leeractiviteiten in 2016

In 2016 zijn op basis van de uitkomsten van de OM-conferentie 2016 diverse nieuwe leeractiviteiten ontwikkeld.

Voor de Medisch officieren van justitie werd een themadag uitgevoerd waarin dit jaar onder andere de zaak "Tuitjenhorn" werd belicht. Verder werden twee professionele ontmoetingen georganiseerd rond het thema Forensische expertise voor de forensische en kipo (kinderporno)-officieren. Ook werd een professionele ontmoeting georganiseerd voor de Cyberspecialisten van het OM in samenwerking met het OM-expertisecentrum en de Radboud Universiteit Nijmegen.

Het afgelopen jaar bleef er behoefte bij het OM aan verbetering van de schriftelijke vaardigheden. Omdat het onderzoek naar de leerbehoefte langer heeft geduurd dan voorzien

was, is de verdere ontwikkeling en uitvoering van de leeractiviteit verplaatst naar 2017. In het afgelopen jaar is de digitale content van een groot aantal leeractiviteiten van SSR ontsloten in een digitale mediatheek. Dit betekent dat deze content digitaal voor alle OM-ers beschikbaar is. Zie ook onder paragraaf 4.1 over iSSR.

De laatste jaren is er geen tot weinig aanbod geweest op de onderwerpen *Wet politiegegevens* en *Wet justitiële strafvorderlijke gegevens*, terwijl de behoefte wel groot was. In 2016 is een digitale module ontwikkeld. Naast de digitale module is in november een pilot contactbijeenkomst georganiseerd. In 2017 worden beide activiteiten in het reguliere aanbod van SSR opgenomen.

Er is een ontwikkeling gaande dat officieren van justitie steeds vaker worden opgeroepen als getuige ter zitting. Om hen hierop voor te bereiden is SSR in samenwerking met parket Noord-Holland en GTP gestart met de ontwikkeling van een leeractiviteit. De eerste uitvoering is voorzien in het voorjaar van 2017.

BOPZ/ verwarde personen

In het onderzoeksrapport van de Commissie Hoekstra bleek een opleidingsnoodzaak op het gebied van BOPZ. Inmiddels heeft SSR in samenwerking met de landelijke BOPZ-OvJ een vierdelig webcollege opgenomen. Dit is in november 2016 beschikbaar gesteld via ZoOM. Daarnaast is er sinds november een nieuwe leeractiviteit in de vorm van een contactbijeenkomst ontwikkeld voor BOPZ-officieren en –secretarissen. Tevens is aan de leergang ZSM een onderdeel toegevoegd over de BOPZ-materie.

3.5 Initiële opleidingen

3.5.1 Initieel ZM

In 2016 zijn er drieëndertig Rio's met de opleiding gestart. Zestien Rio's hebben de opleiding succesvol afgerond. In de maand juli zijn er geen Rio's aangemeld. In totaal waren er in 2016 honderdacht Rio's in opleiding.

Vijf Rio's hebben een onvoldoende beoordelingsadvies gekregen dat is overgenomen door het gerechtsbestuur. Daarnaast zijn er in december nog vijf Rio's beoordeeld. Deze beoordelingsadviezen waren alle voldoende. Tot op heden is bekend dat dit advies voor drie Rio's door het betreffende bestuur is overgenomen. Van de twee overige Rio's is dit nog niet bekend.

De twee extra kernopleiders die in 2015 zijn geworven, zijn in 2016 in deze rol gestart. Dit brengt het aantal kernopleiders in 2016 op vijf. In september 2016 heeft een teamdag plaatsgevonden voor de kernopleiders en SSR-collega's die betrokken zijn bij de Rio-opleiding. Deze dag stond in teken van het verstevigen van de rol van de kernopleider, vanuit verschillende disciplines belicht.

Algemene ontwikkelingen

De vernieuwde feedback- en evaluatieformulieren zijn in 2016 geïmplementeerd. Daarnaast is de opzet van de studiegids verbeterd en is de inhoud geactualiseerd.

Eind 2016 is er gestart met het verbeteren van het Rio-portaal. De verbeteringen zien zowel op de structuur als de inhoud en worden voortgezet in 2017.

In 2016 zijn de interne werkprocessen vernieuwd en geactualiseerd om de complexe en bewerkelijke planningstaken voor de inmiddels honderdzeven Rio's die eind 2016 bij SSR in opleiding zijn, zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Opleidingsvisitatie

In 2016 is de Rio-opleiding gevisiteerd. Voor de uitkomsten en aanbevelingen uit dit onderzoek wordt verwezen naar het rapport Opleidingsvisitatie 2016 d.d. 30 november 2016.

SSR heeft een start gemaakt met het realiseren van de aanbevelingen. Zo heeft SSR een werkgroep ingericht om de leeractiviteiten in de voorfase onder de loep te nemen. De eerste bijeenkomst van de werkgroep vindt plaats in 2017.

Ontwikkelingen leeractiviteiten

In 2016 is er continu gewerkt om de kwaliteit van de opleiding te optimaliseren. Eén van de intervisiebijeenkomsten uit de voorfase is verplaatst naar het eerste jaar van de hoofdfase. Deze maatregel sluit aan bij een aanbeveling uit het visitatierapport. De sectorspecifieke leeractiviteiten die zien op vonnissen schrijven zijn vanaf januari 2016 aangeboden in de voorfase. Uit de evaluaties is gebleken dat het wenselijk is om de terugkomdag van Zittingsrechter 2 naar de hoofdfase te verplaatsen. Dit is in 2016 gerealiseerd.

Voor de lichten van vanaf januari 2016 is één van de leerwerkteambijeenkomsten uit het cluster Magistratelijkheid, Professionalisering en Beleid in de voorfase komen te vervallen. Een onderdeel van deze bijeenkomst: "de opdracht rechtseenheid", is ondergebracht in de bijeenkomst Beleid en onafhankelijkheid in de hoofdfase. De studiebelasting in de voorfase is hiermee verminderd met twee dagdelen.

De opzet van de bijeenkomst *Europees recht* in de hoofdfase is gereviseerd en is een vervolg geworden op de bijeenkomst *De Europese rechter* in de voorfase.

In het kader van Permanente Educatie voor praktijkopleiders heeft op 10 maart 2016 de landelijke *Dag van de opleider* plaatsgevonden. Het thema van deze dag was 'Opleiden en verbinding'. Tijdens deze dag waren er plenaire lezingen en konden de praktijkopleiders workshops volgen gerelateerd aan het thema. De dag is bezocht door honderdvierentwintig opleiders en is zeer positief geëvalueerd. Zie ook paragraaf 4.3 over Events.

Begin 2016 is het vernieuwde ontwerp van het basis leertraject praktijkopleider geïmplementeerd. Honderdtien deelnemers hebben het leertraject afgerond. In samenwerking met een aantal gerechten heeft SSR tevens twee ressortelijke teamdagen ontwikkeld en georganiseerd.

Verrijking

De intervisie- en leerwerkteambijeenkomsten in het kader van De lerende professional, verrijking, zijn in 2016 in regionale groepen georganiseerd. In 2016 stroomden drieënvijftig Rio's in De lerende professional, verrijking, in. Samen met de Rio's die al in deze opleidingsfase zaten, zijn er vijftien negentig voorstellen voor individuele activiteiten ingediend.

Daarnaast zijn er twintig maatwerk leerwerkteambijeenkomsten georganiseerd en uitgevoerd. Binnen de verrijking zijn thema's aan de orde gekomen zoals stemcoaching, deelname aan het Rio-symposium, psychische en persoonlijkheidsstoornissen in de zittingszaal, intuïtie & oordeelsvorming en actief luisteren.

Summercourt

In 2016 is een Summercourt georganiseerd en uitgevoerd door de landelijke projectgroep Summercourt. Hierbij heeft SSR geadviseerd over de inhoudelijke en onderwijskundige aspecten. Per oktober 2016 is de organisatiestructuur van Summercourt gewijzigd. SSR is sindsdien verantwoordelijk voor de inhoud. Het Landelijk Diensten Centrum Rechtspraak is verantwoordelijk voor de organisatie.

3.5.2 Initieel OM

In 2016 zijn in totaal eenentwintig Oio's, twaalf adjunct-officieren en zevenenvijftig assistent-officieren ingestroomd. In 2016 hebben zeventig personen (Oio's en assistent-officieren) de Proeve van Bekwaamheid gedaan. 94,6% van de kandidaten hebben de proeve in een keer

gehaald; de overige 5,4% is na herkansing geslaagd. Niet onvermeld kan blijven dat in 2016 tevens tweeëntwintig Rio's in het kader van hun stage bij het OM hun zittingsvaardigheidsbewijs hebben gehaald. Van hen hebben twee kandidaten herkanst. Dit jaar hebben 62 assistent-officieren hun opleiding afgerond. Van de Oio's en de adjunct-officieren die in 2016 in opleiding waren, heeft dit jaar niemand de opleiding afgerond.

Kerndocenten

De in 2015 bij wijze van pilot ingezette kerndocenten hebben de uitvoering van voorgenomen werkzaamheden voor een deel voor hun rekening genomen. Het voornemen om de kerndocenten tevens in te zetten voor de ontwikkeling van nieuwe leeractiviteiten is niet gerealiseerd door het grote aantal uit te voeren leergangen. In het najaar van 2016 is de pilot door een extern bureau geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten van deze evaluatie is besloten de inzet van kerndocenten in 2017 voort te zetten en uit te breiden. De vorm waarin dit zal gebeuren, zal in het voorjaar van 2017 worden uitgewerkt samen met het PaG.

Algemene ontwikkelingen

In december 2015 is bij SSR Bureau OM-Initieel opgericht. Met de komst van dit bureau hebben de deelnemers aan de initiële leergangen een centraal aanspreekpunt voor hun vragen. Vanaf de start is veel aandacht besteed aan documentatie, registratie en het efficiënter inrichten van de planning en organisatie van de initiële leergangen om beter voorbereid te zijn op de verwachte groei van het aantal leergangen. In dat kader zijn de interne werkprocessen die betrekking hebben op de initiële leergangen, verder ontwikkeld en beschreven.

Voorts zijn formulieren die gebruikt worden bij de opleiding en beoordeling van de Oio's en de adjunct-officieren, (verder) ontwikkeld en ingericht. Voor de assistent-officieren is hiermee een start gemaakt. Besluiten ten aanzien van inhoud en omvang van de beoordeling en daarmee van de formulieren zullen in 2017 worden genomen. Ook is de studiegids en de informatie voor op de website over de verschillende opleidingen geschreven. Deze studiegidsinformatie zal begin 2017 beschikbaar zijn.

Dit jaar is het portaal van de adjunct-officieren ontwikkeld en dat van de assistent-officieren doorontwikkeld. In aansluiting daarop is een start gemaakt met een verbeteringsplan in het Oio-portaal. Naar verwachting zal de eerstvolgende lichting Oio's, die half april 2017 start, worden bediend vanuit dit nieuwe portaal.

Ontwikkeling leeractiviteiten

In het kader van de initiële opleidingen werden onder meer de volgende leeractiviteiten op basis van de ervaringen in 2015 gereviseerd: *Opzet en schuld, deelnemingsvormen en onvoltooide delicten*, de *Contactdag bewijs*, *Verweren in het strafrecht* en de ZSM-leergang. Daarnaast is in het afgelopen jaar een aantal voor de adjunct-officieren bestemde leeractiviteiten ontwikkeld. Dit betrof onder meer diverse oriëntatie-opdrachten, de Zittingsvaardigheidstoets, de Getuigenverhoortoets en een leeractiviteit gericht op de rol en taken van een adjunct OvJ bij grote en projectmatige onderzoeken.

Evaluatie introductieperiode opleidingen

Na het afleggen van de proeve van bekwaamheid wordt de gehele introductieperiode van de initiële opleiding mondeling met de deelnemers geëvalueerd, waarbij in principe elke leeractiviteit afzonderlijk wordt besproken. Op deze manier wordt permanent gemonitord of deze periode van de opleiding voldoet aan de doelstellingen. Indien daartoe redenen zijn worden aanpassingen doorgevoerd. Zo is het afgelopen jaar, naast de hierboven genoemde inhoudelijke aanpassingen, van een aantal leeractiviteiten de volgorde gewijzigd, is een enkel onderdeel uitgebreid en zijn er onderdelen voor een bepaalde doelgroep uit het curriculum verwijderd. In het begin van 2017 zal naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluaties

onder meer worden gezien hoe de cursusdruk meer gelijkmatig over deze eerste periode van de opleiding verdeeld kan worden. Om daarnaast de effectiviteit en doelmatigheid van de initiële opleidingen in hun geheel te kunnen meten, zal in 2017 een daarvoor geschikt instrument worden ontwikkeld.

3.6 Leiderschapsontwikkeling

Inhoudelijk stond dit jaar vooral in het teken van een toename aan opleidingsvraagstukken op het gebied van leiderschapsontwikkeling vanuit het OM, de ontwikkeling en uitvoering van verdiepende modules voor leidinggevend, de ontwikkeling van een nieuw MD traject voor teamvoorzitters en de module Persoonlijk leiderschap voor rechters en raadsheren. De activiteiten op het gebied van coaching en intervisie blijven daarnaast toenemen.

De voorgenomen activiteiten zoals beschreven in het jaarplan 2016 zijn grotendeels uitgevoerd. Daarbij is het MD team in omvang gegroeid en hebben de leiderschapstrajecten van SSR een prominente plaats verworven binnen de ZM. Eind 2016 is afscheid genomen van Jan Moors, lector leiderschap sinds eind 2013. Begin 2017 is Annemiek Huigen hem opgevolgd.

3.6.1 Leiderschapsontwikkeling ZM

Hieronder volgt een meer gedetailleerde beschrijving van leiderschapsontwikkeling bij de ZM in 2016.

Leiderschapsprogramma's op alle niveaus

In februari en maart 2016 hebben drie bijeenkomsten plaatsgevonden van het MD-programma voor aankomend bestuurders en landelijke programmamanagers. Het traject is in maart 2016 afgerond.

In april 2016 is een groep teamvoorzitters gestart met het MD traject voor teamvoorzitters, zoals dit in 2014 is ontwikkeld. Hoewel dit traject in de loop der tijd is doorontwikkeld en aangepast aan de actualiteit, is na een uitgebreide evaluatie in 2016 besloten om het traject geheel opnieuw te ontwikkelen en daarbij met een ander extern trainingsbureau in zee te gaan. Begin december 2016 is een groep teamvoorzitters gestart met het nieuwe traject. Met het nieuwe traject is ook de aansluiting met de MD leergang Oriëntatie op leidinggeven (gestart in het najaar van 2015) geborgd.

In 2016 zijn twee uitvoeringen van de KEI MD Leergang voor Operationeel Leidinggevend en Coördinatoren gestart, waarvan een ook in 2016 is afgerond. Inmiddels is het leeuwendeel van de operationeel leidinggevend binnen de rechtspraak opgeleid.

Het traject *Oriëntatie op leidinggeven* is drie keer succesvol uitgevoerd in 2016.

SSR is als adviseur betrokken bij de twee bijeenkomsten van Collectieve Bestuurskracht in 2016.

Verdiepende modules

In 2016 zijn de verdiepende modules *Resultaatgericht Sturen*, *Veranderkunde* en *Interne Leiderschapscommunicatie* ontwikkeld.

De module Resultaatgericht Sturen is in 2016 gereed gemaakt en wordt in februari 2017 voor het eerst uitgevoerd.

In september 2016 is een groep teamvoorzitters gestart met de module Veranderkunde. De module Interne Leiderschapscommunicatie is in 2016 in totaal vijf maal uitgevoerd voor

verschillende doelgroepen: een groep teamvoorzitters, een groep operationeel leidinggevend en drie groepen adviseurs.

Persoonlijk leiderschap rechters

Het persoonlijk leiderschapstraject voor rechters en raadsheren was gereed in de zomer van 2016. Dit traject gaat in mei 2017 voor het eerst van start.

Bedrijfsvoeringsmodules

SSR heeft drie bedrijfsvoeringsmodules: projectmatig werken, HR en P&C. Alle modules zijn één keer uitgevoerd in 2016. Daarnaast zijn de HR- en P&C-module uitgevoerd als onderdeel van het MD traject voor teamvoorzitters.

Maatwerkverzoeken

SSR heeft in 2016 naar aanleiding van de verdiepende modules in het najaar van 2016 een aantal maatwerkverzoeken ontvangen. In Overijssel wordt begin 2017 een in company aanvraag verzorgd op het gebied van interne leiderschapscommunicatie. Met de rechtbanken Limburg en Noord-Nederland wordt gesproken over een in company aanbod Veranderkunde en Resultaatgericht Sturen.

Visie op leiderschapsontwikkeling

SSR bouwt met de ontwikkeling en evaluatie van de MD-trajecten aan een leiderschapshuis ten behoeve van de gehele rechterlijke organisatie. In 2015 is gestart met een visie op leiderschapsontwikkeling, die als leidraad dient voor de programma's van alle trajecten. Alle trajecten zijn tevens in lijn met de visie op leiderschap zoals deze in de loop van 2016 door het PRO is omarmd en de visie op leren en ontwikkelen van SSR.

Overige bijdragen aan ontwikkeling van het leiderschap binnen de rechtspraak

Internationale samenwerking

Leden van het SSR MD team hebben in 2016 bijgedragen aan diverse internationale samenwerkingsprojecten waarbij leiderschapsontwikkeling een vraagstuk was.

Leerlijnen ZM

Het MD-team heeft in 2016 diverse overleggen gevoerd met Herma Rappa en collega's van de Raad en de werkgroep talent ontwikkeling over de ontwikkeling van verticale leerlijnen. De wens is om leiderschapstalent in de organisatie eerder te scouten en goed te begeleiden. Daarvoor is er naast de horizontaal georiënteerde MD-trajecten behoefte aan "verticale begeleiding" gedurende de carrière. Deze ideeën worden in 2017 verder uitgewerkt.

Dag/festival voor leidinggevend

Op 17 mei en 17 november 2016 vonden de *Dag* resp. het *Festival voor leidinggevend* plaats. Het MD team heeft een inhoudelijke bijdrage geleverd aan deze dagen en is vertegenwoordigd in het organisatie team.

3.6.2 Leiderschapsontwikkeling OM

In juli 2016 heeft het OM SSR de opdracht gegeven voor de ontwikkeling van een leiderschapsacademie voor het hele OM. De opdracht bestaat uit:

- De ontwikkeling van leiderschapsprogramma's voor alle leidinggevende niveaus (Basis) te weten de potentieel leidinggevend, de coördinatoren, de operationeel leidinggevend, de afdelingshoofden, de (plv) Hoofdofficieren en HAG's (HoofdAdvocaat-Generaal) en het College van PG's (Procureurs-Generaal). De prioriteit ligt bij een traject *Oriëntatie op leidinggeven*, een MD-traject voor afdelingshoofden en het herontwerpen van twee bestaande MD-trajecten voor operationeel leidinggevend. Gevolgd door trajecten voor coördinatoren, (plv) Hoofdofficieren en HAG's en tenslotte het College van PG's.

- De ontwikkeling van diverse leeractiviteiten voortvloeiend uit het onderdeel Beweging, zoals deze door het Programmateam Beweging zijn gedefinieerd.
- Het geven van advies bij de verdere ontwikkeling van een OM-visie op leiderschap, waarbij SSR deze ontwikkeling faciliteert door werkende weg input te destilleren en deze ter toetsing aan het OM voor te leggen.
- Het ontwikkelen van een virtuele leiderschapsacademie voor het totale aanbod van leeractiviteiten.

De leiderschapstrajecten worden volgtijdelijk ontwikkeld, zodat optimaal gebruik gemaakt kan worden van de onderweg te ontwikkelen visie op leiderschap en de ervaringen.

Er is een begeleidingscommissie OM samengesteld die de ambitie van het OM op het gebied van leiderschapsontwikkeling bewaakt, monitort of SSR op het goede spoor zit met het ontwikkelen van het leeraanbod, de samenhang bewaakt tussen de opgeleverde leeractiviteiten voor de Basis (zie eerste gedachtestreepje hierboven), de Beweging (zie tweede gedachtestreepje) en de virtuele leiderschapsacademie en beslissingen neemt ten aanzien van bovenstaande onderwerpen.

SSR is met bovenstaande opdracht gestart in nauwe samenwerking met de landelijk projectleider Ontwikkel- en Opleidingsaanbod OM 2020, MD-adviseurs van het Parket-Generaal en leden van de doelgroep en heeft deze verder uitgewerkt.

SSR heeft eind 2016 een aantal leiderschapstrajecten voor het onderdeel Basis in ontwerp gereed, die aan de begeleidingscommissie OM zijn aangeboden. Het gaat om een ontwerp voor het traject *Oriëntatie op leidinggeven* en het herontwerp van de MD-leergangen *Leren leiden* en *Leren leiden voor operationeel managers administratie*, tot een nieuw ontwerp voor het gehele operationele leiderschapsniveau. Daarnaast is ook het ontwerp voor een digitale leiderschapsacademie OM gereed.

In februari 2017 vindt de eerste bijeenkomst van de begeleidingscommissie OM plaats. De eerste uitvoering van bovenstaande leiderschapstrajecten zal dan ook in 2017 plaatsvinden.

Bestaande leiderschapsleeractiviteiten

In september 2016 is de laatste uitvoering van de *Leergang leren leiden* van start gegaan. De *Leergang leren leiden voor operationeel managers administratie* is in september 2016 succesvol afgerond. Deze twee leergangen houden op te bestaan en er wordt gewerkt aan één nieuwe Leergang voor operationeel managers. De uit de evaluaties gebleken succesvolle elementen van bovengenoemde leergangen worden meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe leergang.

Maatwerk

Op verzoek van parket CVOM heeft SSR in 2016 een in company leiderschapstraject voor sectiehoofden en afdelingshoofden ontwikkeld en uitgevoerd. Er ligt een verzoek van het parket om een vervolg op dit traject te ontwikkelen voor 2017.

Coaching & intervisie

Ook in 2016 is er weer volop gebruik gemaakt van de interne coach- en intervisorenpool van SSR. De groep coaches en intervisiebegeleiders is uitgebreid met een aantal medewerkers uit de Rechtspraak en het OM. Dit is een betrekkelijk nieuwe ontwikkeling. SSR wil ook OM-ers van dienst zijn met coaches en intervisiebegeleiders, die de organisatie van binnenuit kennen.

Er waren tachtig coachaanvragen en aanvragen voor advisering en bemiddeling in 2016. 51 Coachees zijn gekoppeld aan een interne coach en tien coachees aan een externe coach. De overige coachees hebben ofwel uiteindelijk afgezien van een coachtraject, ofwel zijn nog niet gematcht met een coach omdat een intakegesprek nog moet plaatsvinden.

Opvallend is het grote aantal Rio's dat gebruik maakt van coaching. Zij kunnen credits in het kader van De Verrijking inzetten voor een coachtraject voor hun persoonlijke en professionele groei en doen dit dan ook.

De coachvragen hebben voor een groot deel betrekking op werk/privé-balans (stressklachten en weer met plezier willen werken), omgaan met opleidingsdruk, beter communiceren en loopbaanvragen. De coachees waarderen hun coachtraject altijd met een acht of hoger en geven aan er veel aan te hebben.

De trend die vorig jaar al zichtbaar werd en zich in 2016 heeft voortgezet, is dat er voor intervisie-begeleiding vaker een beroep op SSR wordt gedaan. SSR heeft afgelopen jaar voor vijftien groepen intervisiebegeleiders gezocht en ingezet. Daarnaast neemt de vraag naar teamcoaching toe. SSR heeft vijf keer expliciet geadviseerd over teamcoaching en in twee gevallen bemiddeld tussen team en teamcoach.

Door de toename van intervisie-aanvragen en de vraag om meer intervisiebegeleiders op te leiden, is in 2016 de Training *Intervisiebegeleiding* ontwikkeld en afgelopen oktober gestart. Deze training wordt in maart 2017 afgerond met eindgesprekken. De twaalf deelnemers zijn tot nu toe zeer enthousiast over de training.

De Leergang *De Coachende Rechter* is herzien en heet sinds dit jaar *De Coachende Professional*. Met de naamswijziging beoogt SSR niet alleen rechters te interesseren voor het ontwikkelen van hun coachende vaardigheden, maar ook andere medewerkers vanuit de rechtspraak en het OM. In september is een groep gestart en de eerste uitvoering van 2017 is inmiddels ook al volgeboekt.

Het onderdeel EWK (EigenWijsheidsKamer)-begeleiding is uit deze training gehaald. Eind 2016 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een aparte module EWK-begeleiding. Deze module kan worden gevolgd na deelname aan de Leergang de Coachende Professional. In 2017 vindt de eerste uitvoering plaats.

Overige Activiteiten Team MD van SSR

Begeleidingscommissie

In 2016 is de MD begeleidingscommissie van de Rechtspraak twee keer bijeen gekomen. In deze commissie vindt het overleg plaats met het team MD over de onderdelen van het lopende en in ontwikkeling zijnde MD-programma.

Nieuwsbrief

In 2016 is gestart met een SSR nieuwsbrief leiderschap. Deze bevat informatie over nieuwe trajecten en modules, informatie over open plekken binnen MD-trajecten, achtergrondartikelen over leiderschap en management development en andere voor leidinggevendenden interessante activiteiten. De nieuwsbrief is in 2016 drie maal verschenen.

Samenstelling team MD

Het SSR MD team is in 2016 gegroeid door de toename in leeractiviteiten voor de ZM en door de opleidingsvraagstukken vanuit het OM. Eind 2016 bestaat het team uit zes MD adviseurs, twee teamassistenten, een lector en een teamleider. Door deze groei is binnen het team meer aandacht gekomen voor beleid ten aanzien van samenwerkingspartners, aansluiting van de trajecten op elkaar, aanbestedingsprocedures én professionalisering door opleiding en optimale samenwerking binnen het team. Om de juiste mensen op de juiste plek te hebben, is in 2016 besloten binnen het team te gaan werken met rollen en taken. In 2016 is twee keer een inspirerende buitenstaander aangesloten tijdens een teamoverleg, om kennis op het gebied van leiderschapsontwikkeling van buiten naar binnen te halen.

Afstemming met LDCR

In 2016 heeft ieder kwartaal overleg plaatsgevonden tussen het team MD van SSR en

opleidingsadviseurs van het LDCR om elkaar te informeren over ontwikkelingen in de organisaties en daarmee een volledig en eenduidig beeld van de opleidingsmogelijkheden te kunnen schetsen voor de Rechterlijke Organisatie.

Externe samenwerking

Door de toename in leeractiviteiten is het aantal externe bureaus en trainers waarmee SSR samenwerkt gegroeid in 2016. De kennis van de spelers en van het aanbod op de markt is hierdoor ook toegenomen.

4. Bijzondere thema's en activiteiten

4.1 iSSR

Algemeen

iSSR faciliteert een digitaal platform, en de vernieuwing daarvan, voor (online) leren.

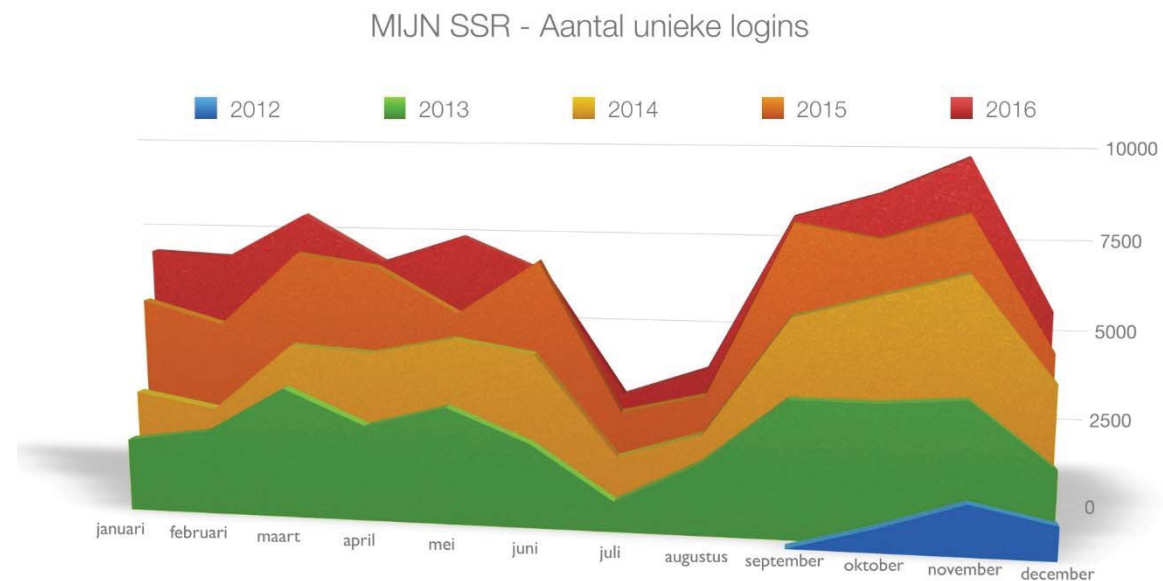
Daarnaast werkt iSSR continu aan innovatie ten behoeve van het digitaal leren.

Het gebruik van de digitale leeromgeving van SSR neemt elk jaar toe. Het aantal actieve accounts stijgt, ook door het toegenomen gebruik van de diverse portalen. iSSR beheert de accounts en voert ontwikkelingen door.

Gebruik MIJN SSR

Het online leerportaal van SSR wordt volop gebruikt. Ook in 2016 was er een groei van ruim 10.000 inlogs te zien op MIJN SSR. In 2015 werd bijna 73.000 keer ingelogd, afgelopen jaar werd meer dan 83.000 keer ingelogd. Dat is een groei van bijna 14%. Ten opzichte van 2013 is dat een toename van 160%.

Unieke inlogs – grafiek

Cariben portaal

Speciaal voor het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en het Openbaar Ministerie van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba is er een omgeving in MIJN SSR ingericht. Daarmee is voor hen toegang gerealiseerd tot de videobibliotheek en de leeractiviteiten (en het bijbehorende materiaal) op MIJN SSR. Momenteel hebben 147 mensen toegang tot de omgeving waarbij 22 mensen ook daadwerkelijk hebben ingelogd.

Er zijn 51 uitvoeringen van SSR-cursussen waarbij leden van de Cariben toegang hebben.

Inleidende tekst

BON BINI! Welkom in de digitale leeromgeving (MIJN SSR) voor het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en het Openbaar Ministerie van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba!

In MIJN SSR ziet u een overzicht van de video's en webcolleges die bij SSR worden gebruikt bij cursussen en leeractiviteiten. Ook kunt u het meest recente cursusmateriaal van de cursussen die SSR uitvoert opvragen.

VIDEOBIBLIOTHEEK

U komt in dit overzicht via onderstaande linkerbutton ("Videobibliotheek"). U komt dan als eerste in het overzicht van webcolleges in het vakgebied strafrecht. Door middel van de blauwe buttons die bovenaan de pagina staan kunt u naar de andere vakgebieden. U zoekt vervolgens de door u gewenste video / het door u gewenste webcollege.

CURSUSMATERIAAL

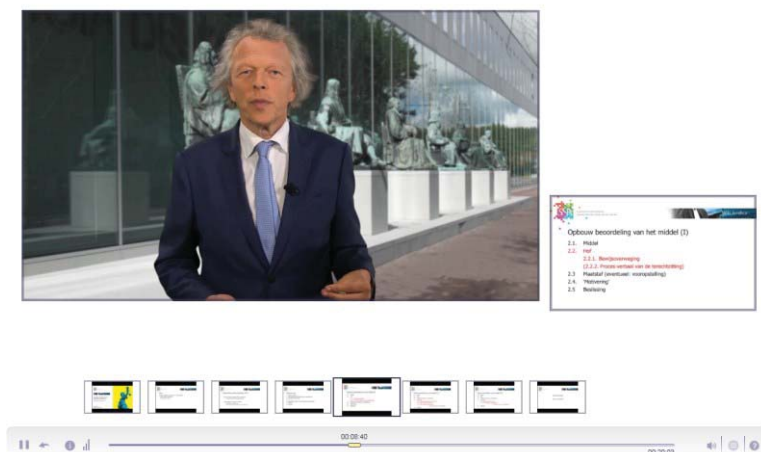
Om toegang te krijgen tot het voor u van belang zijnde cursusmateriaal dient u zich eerst in te schrijven voor de betreffende cursus. U schrijft zich in via het volgende traject:

Portalen initiële opleidingen

Naast de online leeromgeving voor de permanente educatie biedt SSR een online omgeving aan voor de initiële opleiding van zowel de ZM als het OM. Het Rio-portaal kent elf actieve lichten met daarin 126 Rio's. Voor het OM is het Oio-portaal ingericht met drie lichten en 28 Oio's. Daarnaast loopt het traject tot Assistent officier met twaalf actieve lichten en 137 actieve assistenten. Tot slot is het Adjunct Officiëren portaal actief met één lichting en twaalf adjuncten in opleiding. Dat maakt dat er momenteel 303 medewerkers in opleiding actief zijn in de portalen voor de initiële opleidingen.

Videobibliotheek

In 2016 is de videobibliotheek in MIJN SSR verder gegroeid in omvang. Deze zal in het voorjaar van 2017 in de nieuwe website worden opgenomen. Er staan nu zo'n 250 video's in deze bibliotheek, die voor RO-medewerkers met een MIJN SSR-account vrij toegankelijk is. Deze video's zijn vanaf elk device met een browser en internetconnectie te bekijken.

Nieuwe website

De nieuwe website van SSR is in een vergevorderd stadium en zal naar verwachting in februari in een bèta-versie online komen. De nieuwe website kenmerkt zich door de kwaliteit en eenvoud van het zoeken in het aanbod van SSR en online beschikbaar leermateriaal.

Ook kan het cursusaanbod van LDCR, spir-it en DVOM-i in deze nieuwe website gevonden worden waardoor het aanbod van alle opleidingen van de RO op één plek samenkomt.

Bestuursrecht
De bestuursrechtelijke cursussen zijn onderdeel van de functiegerichte (initiele) opleidingen en de permanente deskundigheidsbevordering. Wilt u op de hoogte blijven van onze activiteiten, nieuwe cursussen en vrije cursusplaatsen? Abonneer u dan op de [niewsbrief Bestuursrecht](#).

ALGEMEEN

Advisering in het bestuursrecht
2 dagdelen | Utrecht | Verdiepende cursus

Bewijsregels in het bestuursrecht
4 dagdelen | Diverse locaties | Basiscursus

Finale geschilbeslechting doe je zo!
2 dagdelen | Utrecht | Verdiepende cursus

Omvang van het geding
4 dagdelen | Online cursus

Studiemiddag geloofwaardigheidsbeoordeling
28 oktober 2016 | Amsterdam | Actueel

BELASTINGRECHT

Advisering in het bestuursrecht
2 dagdelen | Utrecht | Verdiepende cursus

Bewijsregels in het bestuursrecht
4 dagdelen | Diverse locaties | Basiscursus

Finale geschilbeslechting doe je zo!
2 dagdelen | Utrecht | Verdiepende cursus

Omvang van het geding
4 dagdelen | Diverse locaties | Basiscursus

Studiemiddag geloofwaardigheidsbeoordeling
28 oktober 2016 | Amsterdam | Actueel

Onderwerp

- Algemeen
- Belastingrecht
- Internationaal
- Omgevingsrecht
- Sociaalverzekeringrecht
- Veerdigheden
- Varia
- Vreemdelingenrecht
- Themadag

Niveau

- Basis
- Verdiepend
- Master

Actualiteit

- Alleen actualiteitscursussen

Doelgroep

- Leden zittende magistratuur
- Leden OM
- Juridisch medewerkers
- Advocaten
- Praktijkopleiders
- [+ Meer doelgroepen](#)

Werkvorm

- Cursus
- Individuele coaching
- Interactie en reflectie
- Webinar
- Webconferentie
- E-learning

Locatie

- Utrecht
- Rotterdam
- Amsterdam
- 't Hartogenbosch
- Zwolle

Moodle voor DVOM-i

iSSR is bezig om Moodle (de technologie onder MIJN SSR) beschikbaar te stellen aan DVOM-i. Vanuit DVOM-i is het verzoek gekomen om reeds bestaande technologie en ervaring van SSR te delen met DVOM-i. In samenwerking met het opleidingsteam van DVOM-i is al een test-omgeving gebouwd. Medewerkers van DVOM-i zijn bezig om leeractiviteiten vorm te geven. De verwachting is dat deze functionaliteit begin 2017 in definitieve vorm wordt opgeleverd.

Online module KEI

Er is samengewerkt met team Opleidingen in het maken van de e-learningmodule *Het vernieuwde civiele procesrecht*. Er is op technisch vlak gewerkt aan het produceren van de module in MIJN SSR en de video-afdeling heeft interviews gemaakt die gebruikt worden in de modules.

Welkom bij de e-learningmodule "Het vernieuwde civiele procesrecht"

SSR

Een en ander gaat veranderen in het civiele procesrecht. De nieuwe basisprocedure bestaat uit één schriftelijke ronde voor beide partijen, waarna de rechter een mondelinge behandeling houdt en uitspraak doet. Dit betekent niet dat het niet meer mogelijk is om een extra schriftelijke ronde in te lassen of om een extra mondelinge behandeling te houden. Op grond van artikel 30a kan de rechter de basisprocedure namelijk aanvullen of van de basisprocedure afwijken.

Duur: ongeveer 20 minuten

Klik in het menu op het hoofdstuk dat je wilt volgen. Wil je alles volgen, klik dan op het eerste hoofdstuk 'Inleiding' of op de vooruitbladerknop die rechts in de onderste balk staat.

Menu	
Inleiding	✓
De procesinleiding	✓
Het betrekken van verweerder	
Het verweer	
De mondelinge behandeling	
Na de mondelinge behandeling	
Overgangsrecht	
Procesrechtelijke ontwikkelingen	✓

KEI-project 'Organisatie van kennis'

SSR is betrokken bij het project Organisatie van kennis. Binnen dit project is besloten om het onderdeel contentintegratie niet in 2016 op te pakken. Er wordt gefocust op de Werkomgeving met daarin de onderdelen Kennistab en Kennisdossier. De mogelijke integratie van MIJN SSR-content zal op z'n vroegst in 2017 worden opgepakt.

4.2 Internationaal

Algemeen

General Assembly European Judicial Training Network (EJTN)

Ook in 2016 is SSR zeer actief geweest binnen het EJTN: in de Stuurgroep van het Netwerk, als voorzitter van de werkgroep Judicial Training Methods en als lid van de werkgroep Programmes en de sub-werkgroep Linguistics. De Europese Commissie hecht groot belang aan een goed opgeleide rechterlijke macht binnen de EU-lidstaten en ziet het EJTN als een zeer belangrijke speler op dit terrein. Een pro-actieve en daarmee effectieve inzet van SSR in dit netwerk, zowel op beleidsniveau als bij de ontwikkeling van curricula, is essentieel.

Nederland is het eerste half jaar van 2016 voorzitter van de Europese Unie geweest. In het kader van dit voorzitterschap heeft SSR op 9 en 10 juni jl. de jaarlijkse General Assembly van het EJTN georganiseerd in nauwe samenwerking met de Secretary-General van het EJTN in Brussel.

Assistentieprojecten

In 2016 heeft SSR wederom geparticipeerd in een aantal assistentieprojecten met opleidingsinstituten in het buitenland. In 2016 werd meegewerkt aan projecten in Albanië, Bosnië (communicatieve vaardigheden, management & leiderschap), Kroatië, Kosovo (capaciteitsopbouw) en Indonesië (initiële opleidingen). Ook is in 2016 gestart met een

nieuw project op het gebied van forensische expertise, waarin SSR en het Nederlandse NFI samenwerken met hun Roemeense en Bulgaarse collega's. Dit project wordt gefinancierd vanuit het Justice Programme van de Europese Commissie.

Studiebezoeken

In 2016 heeft SSR een aantal (meerdaagse) studiebezoeken begeleid en ontvangen. Het ging om studiebezoeken uit Albanië, Armenië, België, Denmark, Egypte, EJTN, Indonesië, Kosovo, Letland, Libanon, Marokko, Servië, Suriname.

Initieel: AIAKOS

In 2016 is er een start gemaakt met de revisie van het AIAKOS-programma dat mede mogelijk wordt gemaakt door de Europese Commissie en het EJTN. SSR ontving van 10 tot en met 14 oktober 2016 een groep van 24 buitenlandse magistraten in opleiding uit diverse EU-landen. Zij hebben kennis gemaakt met het juridische systeem in Nederland, de Rio-opleiding, het Europees Opsporingsbevel en Eurojust. Zelf hebben zij een presentatie gegeven over het eigen juridische systeem.

Van 21 tot en met 25 november hebben dertien Nederlandse Rio's, Raio's en Oio's deelgenomen aan het AIAKOS-programma in diverse EU-landen.

Permanente Educatie

Exchange Programme

In 2016 is het aantal Nederlandse deelnemers aan dit programma uitgebreid van 28 naar vijftig rechters en officieren van justitie. Uiteindelijk hebben 44 Nederlandse magistraten deelgenomen. SSR heeft van 31 oktober tot en met 11 november samen met de gerechten en parketten 44 buitenlandse rechters en officieren van justitie ontvangen. Na de introductieweek die werd georganiseerd door SSR ging men een week stage lopen bij de gerechten en parketten. Er werden meerdere zittingen gevolgd, met hulp van door SSR ingeschakelde tolken.

Exchange Programme voor trainers

Van 5 tot en met 9 september hebben negen Europese trainers aan het EJTN - SSR Exchange Programme deelgenomen. Meer dan twintig collega's - op alle niveaus van de organisatie - hebben een bijdrage geleverd om de verschillende persoonlijke doelstellingen van de deelnemers te halen. Enkele citaten uit de evaluatie van de deelnemers:

"We want to borrow immediately your staff! Fascinating! Open minded culture, creation and enthusiasm! Good train-the-trainers concept! Mentoring on the job training in a very different approach! Work processes and software would be great in our institute! New evaluation system for the initial training is something to think about! Impressive learning philosophy! E-learning is very far!"

EJTN Handbook on Judicial Training Methodology

Dit handboek is het resultaat van een gezamenlijke inspanning van verschillende opleidingsinstituten waaronder SSR die als lid en als convenor de taak had om binnen de Europese Unie moderne methoden voor justitiële opleiding te verspreiden en het gebruik daarvan te bevorderen. Het samenvatten van de bevindingen ten aanzien van de beste Europese praktijken op het gebied van justitiële opleiding vormt een hulpmiddel voor collega's in nationale opleidingsinstituten voor de methodologische planning van opleidingsprogramma's. Het bevat tevens adviezen voor opleiders over het ontwerpen en geven van effectieve opleidings sessies volgens een grote verscheidenheid aan opleidingsmethoden, zodat de gestelde opleidingsdoelen op een effectieve en efficiënte wijze worden bereikt. De Europese Commissie vond het een belangrijk werkstuk en heeft in 2016 dit handboek in alle talen van de EU laten vertalen en in de European resources opgenomen.

HELP (Human Rights Education for Legal Professionals)

Als 'Focal Point' voor het HELP (Human Rights Education for Legal Professionals) Netwerk van de Raad van Europa heeft SSR de jaarvergadering in Straatsburg bijgewoond. Tijdens die vergadering is de geactualiseerde versie van het "HELP Guidebook on Human Rights training methodology for legal professionals" gepresenteerd. SSR maakte deel uit van het team van auteurs: de onderdelen over het gebruik van videomateriaal in e-learning trainingsactiviteiten zijn geschreven door een cursusmanager van SSR.

Samenwerking met GCE-netwerk

Als lid van het GCE-netwerk heeft SSR in 2016 een tweetal netwerkbijeenkomsten bijgewoond, waar onder andere is gesproken over kennisdeling met betrekking tot Europees recht. De plannen voor het indienen van een projectvoorstel bij de Europese Commissie hebben geen doorgang gevonden in 2015, onder andere omdat de voorgestelde activiteiten financieel en logistiek te ambitieus bleken te zijn. Er hebben daarom ook geen internationale projectactiviteiten met het GCE-netwerk plaatsgevonden in 2016.

Webcolleges Internationaal

In 2016 is gewerkt aan de voorbereidingen van webcolleges over het eigendomsrecht en het lezen van Europese arresten. Naar verwachten zullen beide series webcolleges in 2017 worden voltooid. Aangezien het team Straf in 2016 een groot aantal webcolleges over Europeesrechtelijke onderwerpen heeft opgenomen of voorbereid, heeft Internationaal geen webcolleges op het gebied van het strafrecht ontwikkeld.

Aantrekken Europese subsidies

Vanwege een aantal onvoorziene projecten en werkzaamheden zijn er in 2016 geen projectvoorstellen ingediend bij het Justice Programme van de Europese Unie. Wel is SSR partner geworden in een project van het Franse opleidingsinstituut, de ENM, op het gebied van "legal English" en e-learning. Dit projectvoorstel, waarin ook de Spaanse en Poolse opleidingsinstellingen participeren, is in november 2016 ingediend.

Bezoek Curaçao

In navolging van een bezoek aan het Gemeenschappelijke Hof en het Openbaar Ministerie in Curaçao vorig jaar, is ook dit jaar een bezoek geweest om onder meer verdere invulling te geven aan het opgestelde meerjarenopleidingsplan voor het Gemeenschappelijke Hof. Er is ook een aparte Caribensite opgesteld die het voor zowel ZM als OM mogelijk maakt cursusmaterialen op te vragen en toegang te krijgen tot de videobibliotheek van SSR. zie ook de paragraaf over iSSR. Ook zijn er afspraken gemaakt om opleidingen voor zowel ZM als OM verder te intensiveren.

EAJTN en IOJT

Naast de contacten binnen Europa blijft SSR in 2016 vertegenwoordigd in het Euro-Arab Judicial Training Network en volgt SSR de ontwikkelingen in de wereld via het IOTJ, the International Organization for Judicial Training.

4.3 Events

Algemeen

SSR Zesdaagse, 2015/2016

Voor het derde jaar op rij heeft de SSR Zesdaagse plaatsgevonden. De laatste vier bijeenkomsten in 2016 vonden plaats in 2016. Op 19 januari spraken tijdens de sessie Ambacht & Atelier in Den Bosch inleiders Ruth de Bock en Gerard Tangenberg over de ambachtelijkheid van het rechterlijke werk en de invloed van het gerecht op de kwaliteit van

het rechterlijke werk. Op 2 februari bespraken Miranda Boone en Michiel van der Veen in Leeuwarden in hoeverre de rechter in staat is maatwerk te leveren op basis van kennis en informatie over de praktijk van de tenuitvoerlegging en de effectiviteit van sancties. Vervolgens gingen in Haarlem op 11 februari Job Cohen en Willem van Schendel op zoek naar de Concerncode. Aan de hand van diverse casus werd onderzocht hoe men tegenover de Rechtspraak als concern stond. De afsluitende bijeenkomst over de R/rechtspraak als kunstwerk was op 18 februari in Utrecht onder leiding van Sanne Taekema en Edgar du Perron met als leidraad het boek van Willem Witteveen. Winnaars van de Gele Toga in deze Zesdaagse waren Hendrik Kaptein en Henry Prakken met het thema Rationeel Beslissen.

Docentencafé, 30 mei en 21 september

Het Docentencafé wil een selecte groep docenten extra 'brandstof' bieden om te doceren en te leren. Het Docentencafé is bedoeld als een platform voor inspiratie, ontmoeting en intensiever contact tussen docenten onderling en SSR. Het Docentencafé vindt in principe drie tot vier keer per jaar plaats.

Op 30 mei vond het allereerste Docentencafé plaats in het Centraal Museum in Utrecht. Ruim vijftig docenten hoorden René Diekstra spreken over excellente leervormen die de effectiviteit van leren verhogen. Op 21 september nam Victor Lamme, hersenonderzoeker, de docenten mee op een reis door het brein, in sociëteit Mammoni.

Meillo-lezing, 6 oktober 2016

Petra Stienen opende in 2016 de Meillo-lezing, die dit jaar een recordaantal bezoekers trok van bijna tweehonderd. Ook Hoge Raad-raadsheer Diederik Aben, filosoof Herman Philipse en nationaal korpschef Erik Akerboom hebben hun visie op het onderwerp vooroordelen gegeven. Ter nagedachtenis aan Eva Meillo, de in 2008 verongelukte officier van justitie organiseren de Eva Meillo-stichting en SSR sinds 2011 de jaarlijkse Meillo-lezing, met als vast overkoepelend thema: passie voor het recht. Een ander vast element is de dagvoorzitter: Hanneke Groenteman. De Eva Meillo-prijs werd ook dit jaar door de Eva Meillo-stichting uitgereikt en ging naar de tv-documentaire 'De Aanklagers'.

Innoverende Hoven, 2 november 2016

De Hovendag Rechterrecht vond plaats in het Media Plaza te Utrecht en was georganiseerd door het project Innoverende Hoven in samenwerking met SSR. De steeds complexer wordende maatschappij vraagt steeds meer van de innovatiekracht van de Rechtspraak. Er waren bijdragen over het bewaken van rechtseenheid binnen de sterk veranderende omgeving, over de robotisering van de Rechtspraak en over de rol van de wetgever en de rechter in de rechtstaat.

Initieel

Dag van de opleider, 10 maart 2016

In 2016 organiseerde SSR voor de tweede maal de 'Dag van de praktijkopleider' in de Jaarbeurs in Utrecht. Een dag bedoeld voor praktijkopleiders betrokken bij de Rio-opleiding.

Dit jaar stond de dag in het teken van 'Opleiden in verbinding'. Een verdiepende dag die inzicht gaf in de opleidingsrelatie tussen praktijkopleider en Rio. George Smits, GZ-psycholoog, mediator en docent aan de Universiteit van Tilburg ging in zijn inleidende lezing in op drie aspecten van opleiden in verbinding: compassie, verbinding en moed. In de middag waren er workshops en/of lezingen over thema's als 'Verbindende communicatie', 'Stress en het herkennen hiervan' en 'Feedback geven in verbinding'. Er was ruime gelegenheid om best practices en tips uit te wisselen met collega- en toekomstige opleiders.

Rio-symposium, 7 oktober 2016

Het eerste Rio-symposium werd georganiseerd door vier leden van de Rio-commissie en ondersteund door SSR en Hoge Raad. Het initiatief voor het eerste Rio-symposium werd geprezen door Rosa Jansen als vervolg op de rijke traditie van het Raio-congres. Tijdens het symposium werd het SSR-onderzoek 'De Hollandse magistrale nieuwe' onder aankomende magistraten, zittende rechters en staande officieren over nieuwe magistraten gepresenteerd. Aankomend magistraten blijken veel goed in te schatten, behalve dan het idee dat de burger behoefte heeft aan een soort rijdende rechter die steeds dichterbij de burger opereert. De burger heeft vooral behoefte aan een vakbekwame rechter op afstand.

Middag van de beoordelingscommissie, 10 november 2016

Bij de middag van de beoordelingscommissie in De Witte Vosch in Utrecht waren ook praktijkopleiders, leden van de gerechtsbesturen, GOC's, leden van de stuurgroep initiële opleiding, Rio raad en medewerkers van de Raad voor de rechtspraak aanwezig. De dag werd voorgezeten door Meryem Aksu die als eerste Rio nieuwe stijl de opleiding succesvol heeft afgesloten. Vanaf de start van het nieuwe beoordelingssysteem tot en met oktober 2016 hebben er 157 beoordelingen plaatsgevonden bij 118 Rio's. Daarnaast is het systeem verbeterd door o.a. het terugbrengen van de lijst met beoordelingscriteria van 101 naar 75 criteria. Een goede beoordeling moet ervoor zorgen dat de juiste mensen op de

juiste plek komen. De nieuwe objectieve en landelijke wijze van beoordelen zorgt ervoor dat vertroebeling van het beeld van een Rio zoveel mogelijk wordt voorkomen. Ap Dijksterhuis gaf een inleiding over de onbewuste processen in het brein die deze vertroebeling kunnen veroorzaken. Er was vervolgens een keuze uit de workshops: Beoordelingssystematiek en het onbewuste, Portfolio en Formulieren en het beoordelingssysteem.

Permanente educatie

Effectiviteit van strafmaatregelen, 27 mei 2016

Welke sanctie werkt in welke situatie voor welke verdachte het best? Tijdens deze SSR-masterclass werd de actuele wetenschappelijke kennis op dit gebied gepresenteerd. De wetenschappers riepen op tot meer gedegen onderzoek. Een behandeling van een dader werkt volgens criminoloog en universitair docent Tamar Fischer beter dan een vrijheidsstraf, tenminste, als je kijkt naar de recidivecijfers.

4.4 Integriteit

Het onderwerp integriteit heeft op velerlei manieren op de agenda gestaan in 2016. Als voortdurend onderwerp van aandacht is het besproken bij de binnenkomst van nieuwe medewerkers en in functioneringsgesprekken. Ook zijn vragen die raken aan integriteit expliciet of op meer impliciete wijze in teamoverleggen aan de orde geweest. Tijdens een aantal zeepkist-bijeenkomsten is verslag gedaan van ontwikkelingen m.b.t. integriteit binnen de Rechterlijke Organisatie, bijvoorbeeld door aandacht te vragen voor digitale veiligheid. Bij SSR is een integriteitscommissie actief, evenals een Vertrouwenspersoon integriteit en een Vertrouwenspersoon Ongewenste Omgangsvormen.

Ook beleidsmatig en onderwijskundig is er veel tijd en inzet aan het onderwerp besteed.

In 2016 is een projectgroep "Morele oordeelsvorming" opgezet. Dit project heeft als doel om leeractiviteiten te ontwikkelen die de integriteit van de Rechterlijke Organisatie bevorderen. De leeractiviteiten zijn gericht op het bevorderen van de integriteit van de organisatie als systeem, en zijn hierdoor niet beperkt tot magistraten alleen. Om deze reden wordt bij de ontwikkeling van deze leeractiviteiten samengewerkt met het LDCR.

In 2016 zijn de kaders voor de ontwikkeling van deze leeractiviteiten besproken en is contact gelegd met Governance & Integrity, een organisatie die al met het OM en een aantal rechtbanken werkt aan integriteitsbevordering. Besloten is om prioriteit te geven aan de ontwikkeling van leeractiviteiten binnen de initiële opleidingen en de MD-trajecten. Eind 2016 zijn concrete afspraken vastgelegd voor een pilot met een module Morele oordeelsvorming in de OIO- en adjunctenleergangen in 2017, en zijn gesprekken ingepland om morele oordeelsvorming een plek te geven in enkele MD-trajecten. In januari 2017 wordt een training Morele oordeelsvorming gehouden voor diverse betrokkenen binnen SSR, maar ook een vertegenwoordiger van het PaG en een docent Beroepsethiek in de Rio-opleiding zullen aan de training deelnemen.

SSR voerde ook in 2016 het secretariaat van het netwerk Vertrouwenspersonen Rechtspraak. In dit kader heeft SSR twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd en het platform voor kennisdeling op MIJN SSR actueel gehouden. Ook heeft SSR, op basis van de opleidingsvragen vanuit het netwerk, een training laten ontwikkelen voor vertrouwenspersonen. In 2017 staan twee uitvoeringen van deze training gepland.

SSR was vertegenwoordigd tijdens de landelijke bijeenkomst van integriteitscommissies in november 2016. Samen met de Rechtbank Zeeland-West-Brabant en het Gerechtshof Amsterdam zal SSR deze landelijke bijeenkomst in 2017 organiseren.

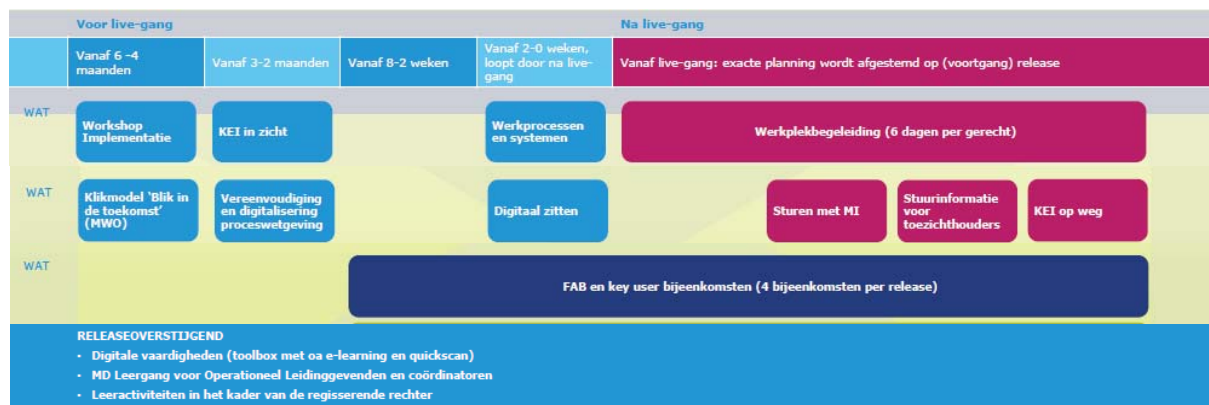
SSR is tevens vertegenwoordigd in de Werkgroep Integriteit van de Rechtspraak. De tweede set aanbevelingen van deze werkgroep uit januari 2015 ziet op de toerusting van vertrouwenspersonen en op het instellen van een meldingsprocedure bij vermoeden van misstand. Het eerste punt was door SSR al in 2014 ter hand genomen. De derde set aanbevelingen is tegen de verwachting in niet in 2016 gereed gekomen, maar wordt in 2017 verwacht. Op het moment dat deze wordt verspreid, zal SSR de aanbevelingen implementeren, voor zover dat nog niet gebeurd is: o.a. een meldingsprocedure bij vermoeden van misstand opnemen in de eigen integriteitscode.

4.5 Bijdrage aan KEI

Samen met spir-it en LDCR verzorgt SSR de opleidingen in het kader van KEI. SSR verzorgt de vaardigheidstrainingen/juridische inhoud en spir-it richt zich op de systeemtrainingen voor Civiel, Bestuur en Toezicht. Ook de administratieve afhandeling van planning, inschrijving en annulering van zowel de spir-it als SSR trainingen wordt door SSR uitgevoerd.

Release gebonden opleidingen

Er is een opleidingsschema ontwikkeld waarin de release gebonden opleidingen zijn weergegeven (release gebonden wil zeggen: activiteiten die wat betreft het tijdstip en de inhoud direct gekoppeld zijn aan de datum waarop de digitale procesvoering concreet wordt ingevoerd). Oorspronkelijk is gewerkt met een vrij strak uitrol schema. In 2016 zijn SSR en de samenwerkingspartners meer maatwerk gaan leveren en wordt in samenspraak met de gerechten bepaald op welk moment de betreffende training het best passend is voor het gerecht en wat de exacte inhoud moet zijn. SSR neemt hierin de rol van onderwijskundig adviseur.

Naar verwachting zullen er voor KEI in zicht en KEI op weg veel uitvoeringen gaan plaatsvinden. SSR heeft daarom in 2016 een Europese aanbesteding uitgevoerd waaruit Leeuwendaal als procesbegeleider naar voren is gekomen.

Het aantal uitvoeringen is in 2016 achtergebleven bij de verwachting als gevolg van het verschuiven van de planning van KEI. Er hebben vijf uitvoeringen van release gebonden opleidingen plaatsgevonden. De training over managementinformatie voor leidinggevenden van het rechtsgebied asiel en bewaring is ontwikkeld. Deze zal begin 2017 worden uitgevoerd.

In 2016 is ook een volledig digitaal leertraject ontwikkeld voor de vereenvoudiging van het procesrecht civiel: 'Het vernieuwde civiele procesrecht'. Dit traject wordt in de gerechten zeer enthousiast ontvangen en gewaardeerd met gemiddeld een 8,8.

Niet release gebonden opleidingen

Naast de release gebonden opleidingen heeft SSR twee MD uitvoeringen verzorgd voor operationeel leidinggevenden. Ook heeft SSR onderwijskundig advies geleverd aan de werkgroep versterking regie. Er is een symposium en een terugkombijeenkomst georganiseerd voor de voorlopers en is een spel over regie voeren ontwikkeld voor de rechtsgebieden bestuur, handel, kanton, familie en handel hoven. Dit spel is binnen de sector bestuursrecht van de Rechtbank Rotterdam uitgevoerd. Tevens is een handreiking bij het filmpje de blik van buiten ontwikkeld en er is een overzicht gemaakt van SSR activiteiten waarin regie voeren aan bod komt.

5. Organisatie SSR

5.1 Over SSR

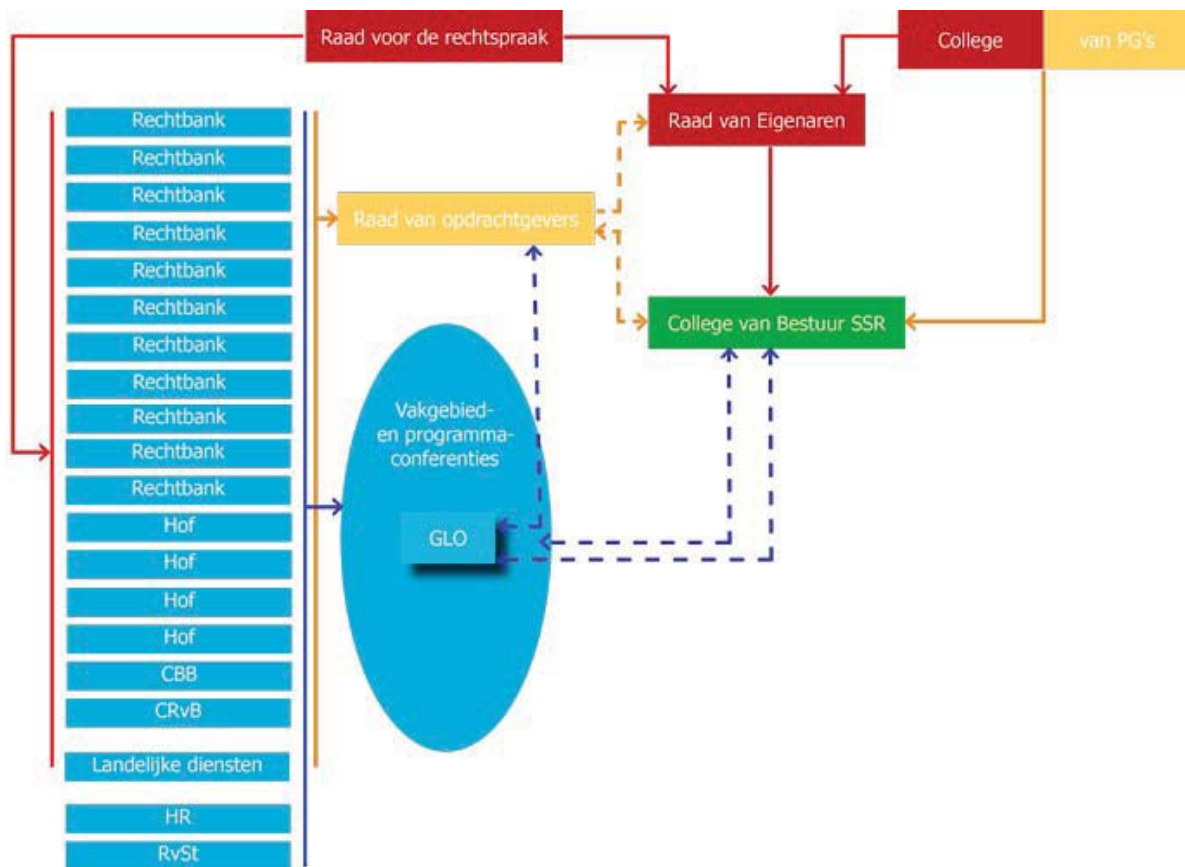
SSR is het eigen opleidingsinstituut van de rechtspraak en het Openbaar Ministerie. De rechterlijke organisatie heeft ervoor gekozen de initiële opleidingen (tot rechter en officier van justitie), evenals de leiderschapstrajecten en een groot deel van de scholing in het kader van Permanente Educatie bij het eigen opleidingsinstituut onder te brengen vanuit de overtuiging dat de kennis, vaardigheden en ethiek van magistraten alleen vanuit de eigen organisatie onderricht kunnen worden. Ook speelt hierbij een rol dat volgens principes van de Raad van Europa de rechterlijke macht niet via inkoop en afname van leeractiviteiten terecht dient te komen in commerciële omgevingen, die beïnvloedbaar zijn. De verbondenheid met de rechterlijke organisatie komt in de bemensing van SSR onder andere tot uiting door de tijdelijke detachering van rechters en officieren van justitie als lector bij de opleidingsteams van SSR. Ook de opleidingsadviseurs, de kerndocenten, de kernopleiders, een aantal juridische medewerkers en een groot deel van de docenten zijn afkomstig uit de Rechterlijke Organisatie.

In de loop van 2016 is een compacte en heldere visie op leren en ontwikkelen geformuleerd die door de Raad van Eigenaren is vastgesteld. Er heeft een SSR-brede bijeenkomst plaatsgevonden waarin in groepen diepgaand gediscussieerd is over hoe de huidige praktijk bij SSR zich tot de visie verhoudt en op welke manieren bij SSR de visie verder vorm zou kunnen worden gegeven. De opleidingsteams gebruiken de visie als toets of de leeractiviteiten op het goede spoor zitten en op de gewenste manier worden ontwikkeld. Ook is de visie aan de orde gekomen tijdens de Docentencafé-bijeenkomsten.

5.2 Governance

Het in 2013 vastgestelde Governancestatuu (Rechtspraak), waarin de koppeling van de governance aan de planning- en verantwoordingscyclus (P&V-cyclus) van de Rechtspraak is neergelegd, werd in 2016 aangepast aan de opheffing van de Gebruikersraad waarvan de functie is overgenomen door het GLO. Zowel het GLO als SSR hebben belang bij een goede afstemming van vraag en aanbod op opleidingsgebied; ook het opleidingsvisitatierapport laat zien dat verdere verbetering gewenst is. De overleggen met het GLO in 2016 waren constructief. De indruk bestaat dat het loont om verder te investeren in de goede samenwerking met het GLO.

De P&V-cyclus is vooral gericht op de oplevering van een jaarplan, tussentijdse viermaandsrapportages en het jaarverslag.

De RvE is op 13 januari 2016 bijeengekomen om het Jaarplan 2016 vast te stellen. Op 19 mei 2016 heeft de RvE het jaarverslag 2015 en de jaarrekening 2015 vastgesteld. Op 14 juli is de RvE bijeengekomen om de visie op leren en ontwikkelen te bespreken, de ontwikkelagenda 2017 en de normen voor het huis.

De Raad van Opdrachtgevers (RvO) kwam bijeen op 8 juli en 2 november 2016. Op 8 juli is de leerplanner 2017 besproken en op 2 november het concept Jaarplan 2017. Ook is op 2 november van gedachten gewisseld over het vraagstuk van de benodigde extra nieuwe rechters als gevolg van de invoering van de Professionele Standaarden.

Het GLO is in 2016 bijeengekomen op 5 april en 9 september. Op 5 april is de concept leerplanner 2017 en de ontwikkelagenda 2017 besproken. Op 9 september zijn de leerplanner en ontwikkelagenda nogmaals besproken en ook is er doorgesproken over het proces van vraagarticulatie. De leden van de diverse LOV's participeerden tevens in de programmaconferenties begin 2016.

5.3 Opleidingsvisitatie Rechtspraak

Op 29 juni 2016 heeft de opleidingsvisitatiecommissie, die door de Raad voor de rechtspraak was ingesteld, SSR bezocht. Hieraan voorafgaand heeft SSR documentatie ter beschikking gesteld. Ook heeft op 29 maart een informeren gesprek plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan is voor twee leden van de commissie en het projectbureau een werkbezoek georganiseerd op 31 mei. Het bezoek is goed verlopen en de mondelinge terugkoppeling aan het eind van de dag heeft het College van Bestuur als constructief, positief maar ook op een aantal relevante punten kritisch ervaren. Het eindrapport is op 30 november formeel gepresenteerd.

De voorlopige reactie van SSR is positief ten aanzien van de aanbevelingen in het rapport. SSR ziet in de aanbevelingen goede aanknopingspunten voor stappen die passen bij de richting die SSR wil inslaan, vooral op het gebied van het versterken van de relatie met de gerechten (en parketten).

In 2016 heeft SSR het rapport intern beschikbaar gesteld, het is in het Bestuurlijk Overleg besproken, het is geagendeerd voor de RvE, de RvO en het GLO, het is besproken met de lectoren en de kwaliteitscoördinator initiële opleiding heeft het met de kernopleiders besproken. Een aantal aanbevelingen was al gerealiseerd of is inmiddels opgepakt. SSR is voornemens een landelijke conferentie te beleggen om de thema's in het rapport breed te bespreken.

5.4 Communicatie SSR

Communicatie van SSR stond in 2016 het teken van het verbeteren van zichtbaarheid van SSR en het SSR aanbod onder (potentiële) geïnteresseerde deelnemers aan leeractiviteiten, de verbetering van het contact en samenwerking met het docentencorps, en het verhogen van de awareness rond leren en opleiden. Daarvoor zijn in 2016 verschillende middelen ingezet.

Nieuwsbrieven voor een-op-een communicatie

Ten eerste werd een pilot gestart met een doelgroepgerichte sectorspecifieke nieuwsbrief, en wel voor de geïnteresseerde bestuursrechters en –raadsheren en medewerkers in bestuursrechtsector. Deze succesvolle pilot leidde tot de introductie van een vijftal specifieke nieuwsbrieven namelijk gericht op civiel, straf, personen & familierecht, management development & leiderschap en bestuur.

Om het contact en de communicatie met docenten te verbeteren introduceerde SSR een speciale Docentennieuwsbrief. Een aanvulling op de reeds eerder geïntroduceerde Docentenpagina in MIJN SSR waar SSR docenten alle voor hen relevante informatie met en van SSR kunnen vinden. Het gevoel bij een instituut te horen als docent werd in 2016 explicieter gevoed door docenten waarvan de geboortedatum bekend was, een speciale verjaardagskaart met een boekje over tips and tricks rond doceren toe te sturen.

De reeds eerder geïntroduceerde corporate nieuwsbrief, de SSR ACTUEEL, die maandelijks verspreid wordt onder meer dan 10.000 geïnteresseerden, werd in een professioneler verspreidingsstelsel vormgegeven, waardoor tevens analyse van het gebruik van de nieuwsbrief mogelijk is geworden. Aandacht was er tevens voor de inhoudelijke kwaliteit van de nieuwsonderwerpen. SSR is in 2016 tevens de driewekelijkse nieuwsbrief met relevante cursusinformatie aan de zogeheten opleidingscoördinatoren blijven verzorgen maar ook deze nieuwsbrief heeft een professionelere vormgeving gekregen.

Social media

De zichtbaarheid van SSR en de communicatie naar potentiële doelgroepen werd mede verhoogd door de inzet van Twitter (@ssr_online) en LinkedIn. Inmiddels kan SSR met 688 Twittervolgelingen op deze 140tekensmanier snel haar actuele aanbod onder de aandacht brengen. Vooral events en speciale themadagen krijgen via social media extra aandacht. Ook tijdens events is regelmatig gebruik gemaakt van Twitter om live verslag te kunnen doen van hetgeen op de Bühne kwam.

Magazine LerenWerken

In juni presenteerde SSR tijdens de Dag van de Leidinggevenden (en later in een oplage van 3000 stuks verspreid onder medewerkers uit de Rechtspraak en Openbaar Ministerie) een speciaal magazine over Leren en Werken, in lijn met de visie op leren en ontwikkelen. Dit

magazine gaf aan de hand van artikelen met o.a. Marcel Levi, tot voor kort bestuursvoorzitter AMC, het belang aan van een leven lang leren voor professionals, dus ook voor rechters en officieren van justitie en hun medewerkers. SSR was afzender van dit magazine maar de branding van SSR was bewust heel summier gehouden.

Campagne over Leren en opleiden en doceren

In aanvulling op het magazine LerenWerken presenteerde SSR in huis (Uniceflaan en andere SSR cursuslocaties) een postercampagne met Andy Warholachtige foto's van o.a. filosofen en wetenschappers waarbij aandacht werd gevraagd voor leren, opleiden en doceren.

Herlancering www.ssr.nl

Kritiek op de vindbaarheid van het aanbod op de SSR website was mede aanleiding voor de (marketing)communicatie adviseurs om samen met iSSR een start te maken met de ontwikkeling van een nieuwe website. In de nieuwe website staan een geavanceerde zoekmachine en een ander websiteconcept (minder op corporate nieuws gericht maar waarin het leeraanbod centraal staat) garant voor een verbeterde presentatie van het leeraanbod. Nieuw is dat www.ssr.nl transformeert naar een opleidingswebsite waar het aanbod van overige opleidingen en cursussen van LDCR en spir-it wordt gepresenteerd.

Branding via events

SSR vertaalt actuele onderwerpen of thema's, soms geïnspireerd door wetenschappelijk onderzoek of publicaties, in evenementen met een kwalitatief hoogwaardige PR en marketing uitstraling. Zo worden speciale events zoals de Meillo lezing (zesde uitvoering in 2016 met meer dan tweehonderd inschrijvingen) en de SSR Zesdaagse belangrijke manieren om het imago van SSR als een dynamisch en vooruitstrevend opleidingsinstituut te 'laden'.

5.5 Organisatiestructuur SSR

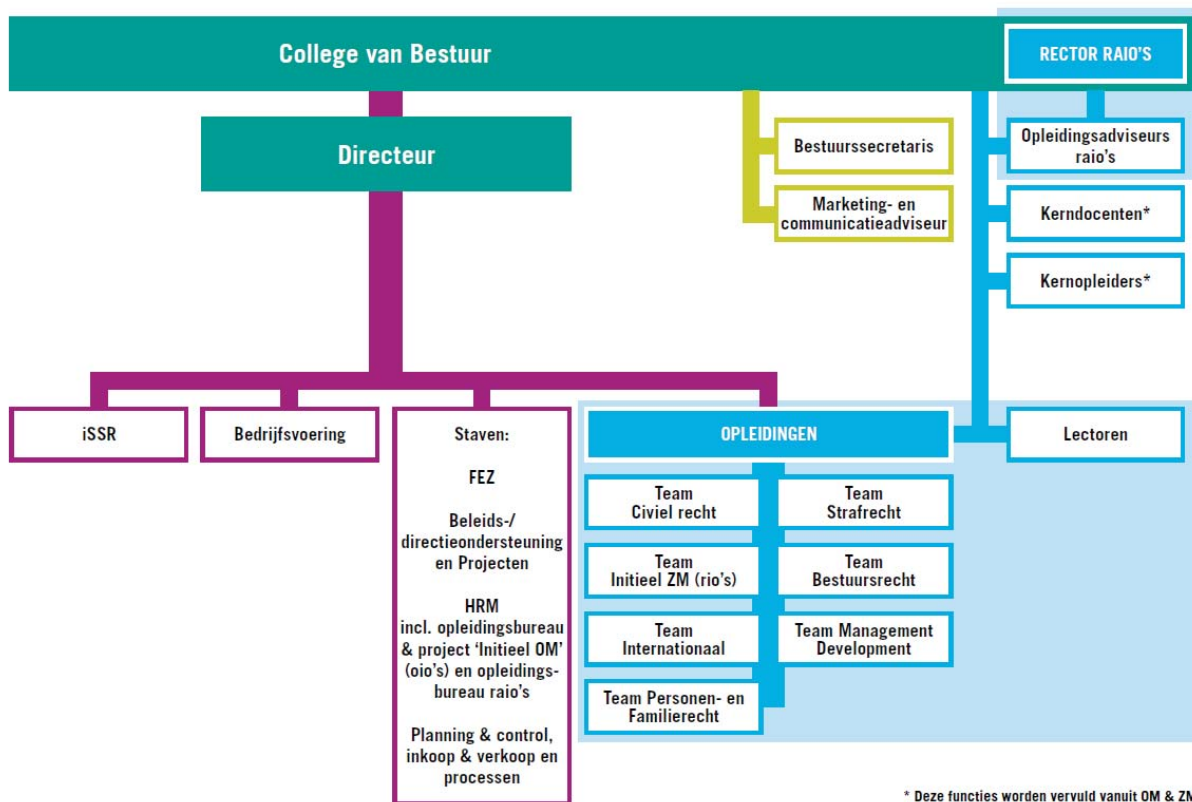
In 2016 zijn enkele maatregelen genomen die nog voortvloeien uit het interne programma Organisatie 2015. Zo is de visie op leren en ontwikkelen begin 2016 beschreven en zijn de opleidingsteams bij SSR in 2016 ingericht op vakgebied: civiel recht, familie- en personenrecht, bestuursrecht, internationaal recht, strafrecht, initiële opleidingen rechtspraak en management development. Om de teams te ondersteunen in de nieuwe structuur is begin 2016 een intensief traject van teamcoaching ingezet dat nog doorloopt in 2017.

De lectoren worden evenals de kernopleiders en kerndocenten rechtstreeks door het College van Bestuur aangestuurd.

Werken met kerndocenten

In 2016 is er voor het eerst gewerkt met twee parttime kerndocenten van het OM. Eind 2016 is deze constructie geëvalueerd. Zie voor nadere toelichting paragraaf 3.5.2 Initieel OM.

De organisatie van SSR is in navolgend organigram weergegeven.

5.6 Managementparagraaf

Beheeromgeving

Over het bestuur en het beheer van de organisatie legt SSR verantwoording af op vastgelegde momenten, conform de met de Raad van Eigenaren afgesproken planning- en verantwoordingscyclus. Twee maal per jaar worden de (financiële) resultaten in relatie tot de jaarplannen gerapporteerd. Vervolgens vinden bestuurlijke overleggen plaats tussen de Raad van Eigenaren en het College van Bestuur van SSR. Na afloop van het boekjaar (kalenderjaar) legt het College van Bestuur in een jaarverslag verantwoording af aan de Raad van Eigenaren. De vaststelling van de jaarverantwoording wordt binnen de kolom Rechtspraak voorafgegaan door een vergadering van het College van Bestuur met de Raad van Opdrachtgevers, die daarna advies uitbrengt aan de Raad van Eigenaren. De producten, de organisatiestructuur, de processen, de taken en functies binnen SSR zijn beschreven. Het principe van integraal management wordt hierbij gevolgd. De taken met de bijbehorende verantwoordelijkheid worden uitgevoerd binnen deze richtlijnen voor het financieel en materieel beheer, de informatiebeveiliging, de huisvesting en Arbo en de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Jaarlijks vindt een externe accountantscontrole plaats op de interne controle en de jaarcijfers. Uit de interim controle 2016 zijn geen bijzondere opmerkingen naar voren gekomen. De jaarcijfers 2016 zijn goedgekeurd door de accountant.

Managementinformatie en KPI's

In 2016 zijn nadere afspraken gemaakt over de verdeling binnen het huis en over de te hanteren KPI's. SSR is vervolgens in 2016 gestart met de aanpassing van de managementinformatie. Dit loopt in 2017 verder door.

Voor de nieuwe KPI's worden extra gegevens vastgelegd. Daarnaast wordt de huidige vastlegging gewijzigd en vereenvoudigd. De invoering van het huis, het verschil in afrekenstructuur ZM en OM en de inschrijving van deelnemers initiële opleiding op PE cursussen vragen om deze vereenvoudiging.

In de loop van 2017 ontstaat hierdoor een eenvoudiger rapportagemodel waarin ook geleidelijk de KPI's beschikbaar gaan komen. In 2016 is al begonnen met een uitgebreidere toelichting op de periodieke cijfers en voortgang.

Ten aanzien van de klanttevredenheid onderzoeken is in een eerder stadium afgesproken dat SSR voorrang geeft aan het vervolg op de opleidingsvisite.

Risicobeoordeling Jaarplan 2016

De belangrijkste doelstellingen voor het financieel en materieel beheer, de informatiebeveiliging, huisvesting en Arbo en de Wet Bescherming Persoonsgegevens staan in de handboeken financiën en integrale beveiliging. Deze worden regelmatig gemeten en geëvalueerd. Landelijke protocollen op het gebied van beveiliging vormen de leidraad voor de beschrijving van de specifieke situatie bij SSR.

In het Jaarplan 2016 zijn een aantal risico's benoemd. Deze worden hieronder steeds (cursief) teruggehaald uit het Jaarplan 2016 waarna wordt aangegeven hoe die risico's tegemoet zijn getreden.

1. Bezuinigingen binnen de Rechtspraak

Risico: Naar verwachting zal SSR vanuit de Rechtspraak vanaf 2018 met verdergaande bezuinigingen (K€162) worden geconfronteerd. Gelet op de in dit Jaarplan geschetste ontwikkelingen op het gebied van kennis en leren en de noodzaak om te investeren in de kostbare ICT-leeromgeving en in de doorontwikkeling van SSR dreigt verandering ernstig in het gedrang te komen. Ruimte voor verdere krimp is er niet, tenzij het dienstenpakket wordt ingekrompen.

Beheersmaatregel: SSR ziet zich genoodzaakt zijn dienstenpakket ter discussie te stellen en zich te herbezinnen op taken.

Zoals hierboven geciteerd, is in het jaarplan 2016 is aangegeven dat de effecten van de aangekondigde bezuinigingen zouden optreden per 2018. Daarbij is opgemerkt dat tijdig nagedacht zou moeten worden over de consequenties van deze bezuinigingen en het eventueel aanpassen van het opleidingspakket. In 2016 is in de RvE nader gesproken over de financiering van het huis SSR en de verdeling van de kosten over ZM en OM. Dit mede om duidelijkheid te verkrijgen waar het 'pijn' gaat doen als bezuinigingen hun intrede gaan doen. ZM bezuinigingen horen het OM te ontzien. Over de verdeling van de kosten in het huis zijn afspraken gemaakt waarbij tevens is afgesproken de verdeelsleutel steeds voor een periode van drie jaar vast te stellen.

In 2016 heeft SSR de door haar geplande activiteiten kunnen uitvoeren en het jaar is afgesloten met een positief resultaat. Vooralsnog lijken de gevolgen van de aangekondigde bezuiniging in 2018 beperkt. Deze bezuiniging is naar verwachting grotendeels op te vangen door definitief over te gaan tot afschaffing van de papieren readers. Daartoe heeft SSR een voorstel gedaan in het Jaarplan 2017. Voor dat besluit is commitment van de eigenaren nodig.

2. Veranderende opzet leeractiviteiten vraagt andere competenties

Risico: De (geleidelijke) overgang van de klassieke cursus naar "leeractiviteiten" zorgt voor een verschuiving in de benodigde competenties binnen SSR. Dit vraagt aanpassingen in de organisatie en bijscholing van medewerkers. Tevens wil SSR de samenwerking met

gerechten en parketten verder intensiveren, vooral op het gebied van docentenbeleid. Zo is in 2015 verder doorgesproken over de mogelijkheid om te werken met kerndocenten (naast afschaffing van docentenbeloningen). Dit wordt nog verder uitgewerkt. De aanpassingen in de organisatie en de omscholing leiden tot extra kosten, die nog niet in de begroting van 2016 zijn meegenomen.

Beheersmaatregel: voorgesteld wordt de vrijval van de reorganisatievoorziening in 2015 te reserveren voor de te plegen aanpassingen in 2016. Mogelijk in de vorm van toevoeging aan het eigen vermogen. Voorts wordt gebruik gemaakt van het middel "vlootshouw" (zie ook hoofdstuk 7 onder SPP), waarin wordt bezien welke medewerkers reeds beschikken over de benodigde competenties en welke medewerkers de benodigde competenties dienen te ontwikkelen. Voor medewerkers die niet beschikken over de benodigde competenties of waarvan niet kan worden aangenomen dat zij de benodigde competenties kunnen ontwikkelen wordt gezocht naar andere passende werkzaamheden binnen of buiten SSR.

Binnen de Rechtspraak is Strategische PersoneelsPlanning opgestart. In 2016 heeft SSR in het kader van SPP het kwalitatieve onderzoek uitgevoerd (de OR van SSR was hiermee akkoord). Begin 2017 is het personeelsbestand ook kwantitatief in beeld gebracht. In 2017 vindt de interpretatie op deze analyse plaats. Daarnaast zal in 2017 SPP worden uitgevoerd voor de leidinggevenden. In 2017 zal verder de match moeten plaatsvinden met de toekomstige behoefte. Daarvoor zijn ook de conclusies en verdere uitwerking van het opleidingsvisitatierapport als input van belang.

3. Uitrol ICT-devices

Risico: De trage uitrol van ICT-devices, gebrekkige hardware (geluidskaarten) en tekortschietende breedbandverbinding bij zowel Rechtspraak als OM zorgen voor stagnatie in de acceptatie van de digitale leeromgeving en digitale content. Onduidelijk is in hoeverre en wanneer medewerkers worden voorzien van adequate ICT-voorzieningen, zodat de digitale leeromgeving van SSR in alle facetten volledig kan worden benut.

Keuzes en besluitvorming hierover liggen buiten SSR en kosten naar de opvatting van SSR teveel tijd. Zolang de ICT-voorzieningen niet op een adequate wijze zijn ingericht blijft acceptatie van de digitale leeromgeving en content moeizaam en langzaam verlopen.

Beheersmaatregel: SSR blijft langer dan gepland papieren readers en boeken verstrekken, waarbij SSR uiteraard de hoeveelheid steeds verder probeert terug te brengen.

Alle cursusruimten binnen SSR zijn aangepast voor het werken met mobiele devices; medewerkers in de rechterlijke organisatie lijken echter nog steeds beperkt te beschikken over ICT-devices. Ook is er nog steeds een grote groep deelnemers die graag papieren materialen ontvangt.

SSR stelt inmiddels cursusmaterialen ter beschikking in de digitale leeromgeving 'MIJN SSR'. Ook is er veel zorg besteed aan het terugbrengen van de hoeveelheid en dikte van papieren readers (SSR vult geen boekenkasten, maar levert ondersteunend cursusmateriaal). Dat neemt niet weg dat voor de meerderheid van cursussen, ook in 2016, nog steeds papieren readers zijn verstrekt.

4. Samenwerking KEI en spir-it

Risico: De samenwerking met het programma KEI en met Spirit kost veel tijd en energie. Er bestaat bij SSR zorg of SSR, KEI en Spirit voldoende van elkaars kennis en kunde gebruik maken om goede keuzes te maken. Met name voor de koppeling tussen de digitale leeromgeving van SSR en de digitale werkomgeving die onder KEI tot stand moet komen ziet SSR grote risico's, omdat in het programma KEI mogelijk keuzes gemaakt worden die niet stroken met keuzes die SSR - in samenspraak met haar eigenaren en het veld - eerder heeft

gemaakt. Dat leidt tot een afbreukrisico voor de SSR-leeromgeving.

Beheersmaatregel: SSR zorgt ervoor voldoende contact te onderhouden met beide counterparts en in de overleggen ook de leeromgeving van SSR onderdeel te maken van de gesprekken en keuzes. In geval van calamiteiten zal SSR opschalen naar de Raad voor de rechtspraak.

De samenwerking met KEI en spir-it verloopt goed. Naast periodieke afstemming wordt ook nauw samengewerkt op het terrein van cursusplanning, inschrijving en werken binnen de digitale leeromgeving. Meer en meer worden de leeractiviteiten vastgelegd binnen de SSR-leeromgeving, terwijl spir-it gebruik maakt van de binnen SSR aanwezige onderwijskundige kennis.

5. Intellectuele eigendomsrechten

Risico: In de SSR leeromgeving zal alle content (webcolleges, filmpjes, toetsen etc.) die daarin geplaatst is voor iedereen die toegang heeft tot die leeromgeving beschikbaar zijn. Vooraf dienen de rechten met betrekking tot dat materiaal goed geregeld te zijn. Het risico bestaat dat dit tot hoge kosten leidt. In 2015 is het project intellectuele eigendom opgestart. Door vertrek van de bestuurssecretaris heeft het project een pas op de plaats moeten maken. In 2016 zal het project een vervolg krijgen middels de nieuwe bestuurssecretaris. Beheersmaatregel: middels het project SSR eigendomsrechten zullen deze rechten in 2016 geborgd moeten worden.

Het onderzoek naar intellectuele eigendomsrechten is in 2016 opgestart en loopt door in 2017. De problematiek is ingewikkeld. Zeker nu het zich niet beperkt tot readermateriaal maar ook tot digitaal materiaal, beeldmerken etc.

6. Huisvesting

Risico: In 2017 wordt een verhuizing van SSR voorzien. Inmiddels is de nieuwe locatie bezocht door de toekomstige bewoners. SSR maakt zich ernstig zorgen of de locatie geschikt is voor het huisvesten van een opleidingscentrum. De aanwezige 'opleidingsruimten' voldoen niet aan de eisen die van een moderne cursuszaal verwacht mag worden. Onduidelijk is of middels bouwkundige aanpassingen de gewenste omgeving gecreëerd kan worden. Het is belangrijk hier vooraf duidelijkheid over te krijgen. Het lijkt erop dat al besloten is dat SSR hier naartoe moet verhuizen, waarbij niet inhoudelijke aspecten gewogen zijn maar bedrijfseconomische aspecten. De kwaliteit van opleiden zal onder grote druk komen te staan indien hieraan geen aandacht wordt besteed.

Beheersmaatregel: SSR heeft haar zorg kenbaar gemaakt bij de beslissers: RvE.

Daarnaast wordt SSR geconfronteerd met een (onofficiële) huuropzegging voor de locatie Amsterdam. Deze locatie wordt momenteel goed benut door SSR en is vorig jaar ingericht op basis van de opleidingswensen van SSR. Verhuizing naar een nieuwe locatie is niet wenselijk vanuit SSR oogpunt. Alternatieven zijn ook niet aangedragen.

Beheersmaatregel: SSR heeft zijn zorg hierover uitgesproken bij de RvE.

De huisvestingskeuzes voor 2019 en daarna zijn gemaakt. De komende periode zullen plannen verder uitgewerkt worden. Voor de korte termijn blijft de huisvesting Utrecht veel zorg geven. Het pand aan de Uniceflaan heeft zijn maximale capaciteit bereikt en het lukt de medewerkers in 2017 niet altijd meer om een werkplek te vinden. Inmiddels is een onderzoek gestart door de drie gezamenlijke bewoners. Ook de decentrale locaties (m.n. Amsterdam) vragen regelmatig aandacht doordat er steeds meer ruimte afgestaan moet worden aan anderen. Met het OM is daarover regelmatig contact geweest. De uitbreiding van het aantal leeractiviteiten maakt dat SSR meer en meer gebruik maakt van externe locaties.

6. Kengetallen en beheer

6.1 Productie 2016

1.554 Leeractiviteiten
22.532 Deelnemers
Waardering: 8,02
Bezettingsgraad: 74,1%

Tabel 1. Productieaantallen 2016

	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Vershil t.o.v. 2015 in %
Aantal leeractiviteiten CF	634	517	23%
Aantal leeractiviteiten PE	741	697	6%
Aantal leeractiviteiten maatwerk	168	191	-12%
Aantal leeractiviteiten KEI	11	53	-79%
Totaal	1.554	1.458	7%
Aantal deelnemers CF	6.449	5.628	15%
Aantal deelnemers PE	12.331	12.155	1%
Aantal deelnemers maatwerk	3.412	3.672	-7%
Aantal deelnemers KEI	340	968	-65%
Totaal	22.532	22.423	0%
Bezettingsgraad CF in %	74,0	77,3	
Bezettingsgraad PE in %	72,1	75,0	
Bezettingsgraad maatwerk in %	82,0	74,9	
Bezettingsgraad KEI in %	86,1	74,6	
Totaal in %	74,1	75,8	

De productiecijfers zijn als bijlage 2 aan dit Jaarverslag toegevoegd.

Aantal leeractiviteiten

In 2016 is het aantal leeractiviteiten met 7% gestegen ten opzichte van 2015. Dit komt vooral door extra activiteiten die in het kader van de initiële leergangen voor Rio's, Oio's, Aio's en assistenten zijn uitgevoerd. De toename is direct in de centraal gefinancierde leeractiviteiten te zien. Indirect is het te zien in de toename van de leeractiviteiten van de permanente educatie. Dit komt doordat de initiële opleidingen steeds vaker gebruik maken van de leeractiviteiten van de permanente educatie. Door vertragingen in de uitvoering van de opleidingen van het programma KEI is in 2016 het aantal leeractiviteiten voor KEI sterk achtergebleven. De verwachte stijging voor 2016 is niet gerealiseerd.

Aantal deelnemers en bezettingsgraad

Het aantal deelnemers is, ondanks de stijging van het aantal leeractiviteiten, nauwelijks toegenomen.

Dit komt ten dele doordat er in het kader van de initiële leergangen meer leeractiviteiten in een kleiner groepsverband worden georganiseerd. Een andere reden is een lagere bezettingsgraad. Vanaf 2015 hebben alle leeractiviteiten, die onderwijskundig verantwoord kunnen worden uitgevoerd, ongeacht de hoogte van de bezettingsgraad doorgang. Voor 2015 was de afspraak om leeractiviteiten met een lage bezettingsgraad in de regel te annuleren. Hierdoor is de bezettingsgraad sinds 2015 teruggelopen. De werkelijke bezettingsgraad kwam voor 2016 uit op 74,1%. In 2015 was dit 75,8% en in 2014 80,8%.

Waardering

De cursisten waardeerden in 2016 de SSR-leeractiviteiten met een gemiddeld rapportcijfer van een 8,02. Dit is nagenoeg gelijk aan 2015 (8,00). In 2014 was de waardering een 7,84. SSR heeft de eigen norm uit het Jaarplan 2016 van 8,0 dus gehaald.

Klachten

In 2016 zijn geen formele klachten ingediend bij SSR. Er is één bericht bij een teamassistent binnengekomen waarin het woord klacht werd gebruikt. Dit is doorgezonden naar het klachtadres van SSR. Eén van de teamleiders heeft contact opgenomen met de afzender en op basis van de gegeven toelichting heeft de afzender besloten geen formele klacht in te dienen.

6.2 Medewerkers en Raio's

Personele bezetting SSR

Bij SSR waren in 2016 gemiddeld 110,08 fte medewerkers (inclusief gedetacheerden en uitzendkrachten) werkzaam. Daarvan was 28,70 fte man en 81,38 fte vrouw. Op 31 december 2016 waren 116,12 fte in dienst: 141 medewerkers.

In 2016 waren totaal 26 medewerkers vanuit ZM en OM gedetacheerd bij SSR. Hiervan waren negentien medewerkers rechtelijk ambtenaar (zeven OM en twaalf ZM) en zeven bedrijfsvoering (vier OM en drie ZM).

Ziekteverzuim

Het verzuim kwam in 2016 uit op 4,3%, met een meldingsfrequentie van 1,1. De Verbaannorm is 4,2%. De Verbaannorm is bijna gehaald in 2016.

Het zeer hoge ziekteverzuimpercentage in 2015 werd vooral veroorzaakt door langdurig ziekteverzuim. In 2016 is het langdurig verzuim substantieel gedaald.

De meldingsfrequentie is net iets boven het streefcijfer van één uitgekomen.

De verdeling in 2016 zag er als volgt uit:

1-7 dagen	8-42 dagen	43 -365 dagen	Meer dan een jaar
0,8%	0,6%	1,1%	1,8%

Participatiewet

Er is één medewerker met een Wajong achtergrond actief bij SSR (op uitzendbasis tussen de zeven en twaalf uur per week). Het is nog niet gelukt om meer medewerkers aan te trekken vanuit de doelgroep participatiewet. Wel is intensief contact met het UWV over de mogelijkheden tot jobcarving binnen SSR. Tot nu toe heeft dit echter nog niet tot reële vacatures voor de doelgroep geleid. SSR heeft daarnaast deelgenomen aan het event dat het UWV op 22 november 2016 heeft georganiseerd om de doelgroep in contact te brengen met werkgevers.

Het doel om voor 1 oktober 2016 0,8 fte (1 fte is 25 uur) instroom in het kader van de participatiewet werkzaam te hebben binnen SSR is nog niet gehaald. Er bestaat zorg over de toekomstige uitbreiding in verband met de participatiewet.

Functioneringsgesprekken

Het aantal gerechtsambtenaren dat per eind 2016 in dienst was van SSR is 99. Er zijn negentig functioneringsgesprekken met gerechtsambtenaren gehouden. Negen gesprekken zijn niet gevoerd met de volgende redenen: drie medewerkers waren nog geen jaar in dienst, drie medewerkers waren of zijn langdurig ziek en één medewerker was langdurig afwezig door zwangerschaps-, bevalling en ouderschapsverlof. De resterende twee gesprekken zijn ingepland voor begin 2017. Er is in 2016 actief beleid gevoerd op de gesprekkencyclus, waardoor dit percentage substantieel verbeterd is.

Strategische personeelsplanning

In het kader van strategische personeelsplanning (SPP) is eind 2016 een kwalitatieve personeelsscan uitgevoerd, waarvan de uitkomsten in januari 2017 zullen worden geanalyseerd en waarna speerpunten worden geformuleerd.

Opleiding en ontwikkeling

Met de nieuwe interne SSR school laat SSR zien dat zij niet alleen hecht aan de ontwikkeling van haar klanten, maar ook hecht aan de doorontwikkeling van de eigen medewerkers, zowel in gedrag als op kennis en kunde, om zo een lerende organisatie

te worden. Door niet alleen te leren wat er beter kan (single-loop learning), maar ook te leren van elkaar (double-loop learning) en hierbij de context te betrekken creëren we een vorm van triple-loop learning. Vernieuwend in de SSRschool is dat hierin ook leeractiviteiten zijn opgenomen die, zoals beoogd met de kernwaarden, proactief de buitenwereld naar binnen halen (context). Voorbeelden van deze leeractiviteiten zijn de professionele ontmoeting, de blik naar buiten en flexibel leren in een digitale omgeving. Deze leeractiviteiten dragen bij aan de verrijking van kennis binnen SSR. Daarnaast wordt met leeractiviteiten, zoals het schrijven van webteksten en klantgericht communiceren bijgedragen aan onze klantgerichte kernwaarden. Tot slot wordt niet alleen met het opleidingsplan de individuele kennis vergroot, maar wordt ook met leeractiviteiten de samenwerking en het leren van elkaar gestimuleerd. Voorbeelden hiervan zijn de leeractiviteiten teamcoaching en feedback, intervisie, delen actualiteiten en het delen van kennis en talent.

Iedere medewerker krijgt per jaar in ieder geval vier credits (één credit staat voor één dagdeel). Het volledig uitgeven van de credits is geen verplichting maar wordt wel aangemoedigd. Op deze wijze wordt het leerproces gestimuleerd. Binnen de MIJN SSR omgeving is een digitaal portfolio waarin medewerkers kunnen laten zien hoe zij bijdragen aan hun eigen ontwikkeling en de ontwikkeling van hun collega's.

Na het project Organisatie 2015 zijn binnen SSR teams gevormd. Om deze teams te ondersteunen in hun ontwikkeling is eind 2016 gestart met teamcoaching. Om aan dit proces goede sturing te kunnen geven zijn de leidinggevenden al voor de zomer van 2016 gestart met teamcoaching.

Raio's bezetting en verzuim

Er waren in 2016 gemiddeld 73,81 fte Raio's. Daarvan was 14,61 fte man en 59,19 fte vrouw. Op 31 december 2016 waren er nog 47 Raio's.

Het verzuim onder Raio's kwam in 2016 uit op 5,5%, met een meldingsfrequentie van 0,8. De verbaannorm is 2,6%. Het verzuim van de Raio's in 2016 ligt ruim boven de verbaannorm. De verdeling van het verzuim zag er als volgt uit:

1-7 dagen	8-42 dagen	43 -365 dagen	Meer dan een jaar
0,6%	0,5%	2,5%	1,9%

Het aantal langdurige verzuimcasussen is niet gestegen, alleen is het aantal Raio's door de afbouw van de Raio-opleiding wel gedaald waardoor het verzuimpercentage gestegen is. De verwachting is dat in 2017 de meeste langdurige verzuimproblematiek, die naar vorenkomt in het langdurige verzuimpercentage 2016, zal worden opgelost.

Nadere gegevens over de Raio's (verdeling over het land, uitstroom in 2016 en de verwachte uitstroom in de komende jaren) zijn opgenomen in bijlage 1.

Bijlage 1 Gegevens Raio's

Tabel 1. Verdeling Raio's over de arrondissementen

Arrondissement	Binnenstage	Buitenstage
Oost-Brabant	4	4
Amsterdam	2	2
Overijssel	1	1
Gelderland	0	3
Noord-Holland	3	5
Noord-Nederland	1	3
Zeeland-West-Brabant	2	2
Midden-Nederland	0	5
Den Haag	2	1
Limburg	0	1
Rotterdam	1	2
Totaal	16	29

N.B. Er zijn per 31-12-2016 47 Raio's in dienst bij SSR. Twee Raio's zijn niet meer bij een rechtbank of parket ondergebracht, daarom ontbreken zij in bovenstaande tabel.

Tabel 2. Uitstroom per arrondissement in 2016

Uitstroom 2016 per arrondissement	ZM	OM
Oost-Brabant	0	0
Amsterdam	3	4
Overijssel	4	3 (=O-NI.)
Gelderland	5	(= ook O-NI; zie onder Ov.)
Noord-Holland	1	2
Noord-Nederland	2	4
Zeeland-West-Brabant	2	2

Midden-Nederland	3	3
Den Haag	5	1
Limburg	3	0
Rotterdam	1	1
Totaal	29	20

Uitval 2016:

Eén Raio die in 2016 op basis van vaststellingsovereenkomst is uitgestroomd (i.v.m. 2e B)
Eén Raio via ontslag via Raad (i.v.m. 2e B)

Tabel 3. Uitstroom per arrondissement in de komende jaren

Uitstroom 2017 per arrondissement	ZM	OM
Oost-Brabant	3	1
Amsterdam	2*	0
Overijssel	1	0
Gelderland	3	0
Noord-Holland	4	0
Noord-Nederland	1**	1
Zeeland-West-Brabant	3	0
Midden-Nederland	3	1
Den Haag	0	1
Limburg	0	1
Rotterdam	1**	1
Totaal	21	6

* Excl. 1 Raio die nog geen keuze voor ZM/OM heeft gemaakt en van wie geen uitstroomdatum bekend is

**Excl. 1 Raio van wie geen uitstroomdatum bekend is (komt dus 2 x voor)

Uitval 2017

Twee Raio's stromen in 2017 uit op basis van een vaststellingsovereenkomst (i.v.m. 2e B in 2016 en i.v.m. einde opleiding op 'eigen verzoek' /c.q. ambtsbericht)

Eén Raio had in 2016 moeten uitstromen; vanwege langdurige ziekte is onbekend wanneer deze daadwerkelijk zal uitstromen.

Uitstroom 2018 per arrondissement	ZM	OM
Oost-Brabant	2	0
Amsterdam	0	0*
Overijssel	0*	0
Gelderland	0	0
Noord-Holland	3	0
Noord-Nederland	0	0
Zeeland-West-Brabant	1	0
Midden-Nederland	0	1
Den Haag	1	1
Limburg	0	0
Rotterdam	0	0
Totaal	7	2

* Van deze 2 Raio's is de uitstroombdatum nog niet bekend

Uitstroom 2019 per arrondissement	ZM	OM
Noord-Holland	1	0
Amsterdam	1	0
Totaal	2	0

In 2020 zal de laatste Raio uitstromen; op dit moment is nog niet bekend waar deze geplaatst wordt.

Bijlage 2 Productiecijfers

Los bijgevoegd